

Informe anual d'activitats

MEMÒRIA ICIP 2023

INSTITUT
CATALÀ
INTERNACIONAL
PER LA PAU

PRESENTACIÓ	4
L'ICIP D'UN COP D'ULL	8
ACTIVITAT INSTITUCIONAL	14
1. La Junta de Govern	15
2. Presidència i direcció	17
ÀREES DE TREBALL	20
1. Memòria, convivència i reconciliació	22
2. Violències fora dels contextos bèl·lics	27
3. Diàleg social i polític	34
4. Alternatives de seguretat	39
SESSIONS D'ANÀLISI I CONJUNTURA	46
PREMIS, CONVOCATÒRIES I AJUTS	50
1. Premi ICIP Construcció de Pau	51
2. Concurs ICIP de Hip-hop per la Pau	52
3. Premi ICIP Alfons Banda	54
4. Subvencions i ajuts	55
EXPOSICIONS I PRODUCCIÓ DE MATERIALS AUDIOVISUALS	58
COL·LECCIONS DE LLIBRES	62
SINERGIES AMB ALTRES ACTORS I INTERNACIONALITZACIÓ	68
1. Fòrum Català per la Pau	69
2. Participació en organismes, xarxes i conferències internacionals	71
3. Suport en iniciatives de foment de la pau	74
4. Col·laboracions	78
DIFUSIÓ EXTERNA	82
1. El web de l'ICIP	83
2. ICIP e-Butlletins	84
3. Xarxes socials	84
RECURSOS I ORGANITZACIÓ	86
ANNEX	89
ANNEX I. Col·leccions de llibres	90
ANNEX II. Execució del pressupost	94

“Tenim la responsabilitat de combinar una labor de brúixola i una labor de radar: actualitzar el concepte de cultura de pau i treballar per la transformació de conflictes de forma pacífica.”

XAVIER MASLLORENS

Un pas més, per fer un gran pas

Periòdicament les organitzacions hem de fer una mirada interna, per saber on som i on volem anar a mig termini. És el que ja vàrem fer tant el 2010 com el 2014 amb els dos primers plans estratègics, i també el 2017 amb un procés per focalitzar més la nostra acció a partir d'aquell moment. L'any 2023 hi hem tornat. La Junta de govern i l'equip operatiu hem culminat, durant el primer trimestre del 2024 un procés de reflexió estratègica que hem anomenat “Horitzó 2028”.

No es tracta només d'un Pla Estratègic com a tal, sinó de projectar-nos amb claredat en temps de desconcert general. En el moment actual tenim la responsabilitat de combinar una labor de brúixola —l'actualització del concepte de cultura de pau— amb una labor de radar, treballant per mantenir el valor del diàleg i de la transformació dels conflictes de forma pacífica.

Brúixola, promovent el Fòrum Català per la Pau (del qual l'ICIP n'assumeix la secretaria tècnica). Durant dos anys, el Fòrum pretén actualitzar conceptes, crear sinergies entre sectors socials, culturals, polítics i acadèmics, i coordinar iniciatives de construcció de pau en tot el territori català, així com promoure l'elaboració d'una política pública específica de pau a Catalunya, que comprometi més els poders públics com a agents de pacificació.

Radar, reforçant la missió de l'ICIP com observatori de la convivència a Catalunya i d'assessorament a actors molt diversos. Actuant per reforçar camins de diàleg, d'entesa i també de discrepància respectuosa, en un món canviant que presenta tres aspectes preocupants.

D'una banda, un entorn de forta militarització i d'acceptació quasi tàcita de l'armamentisme com un camí lícit per construir pau. Amb l'increment dels conflictes armats amb conseqüències “globals” una part significativa de la ciutadania ha passat de 'la pau és el camí' a justificar la violència per assolir una pau negativa. D'altra banda, la política és cada cop més emocional i menys racional, la qual cosa contribueix a generar nivells de polarització tòxica més grans. I, tot plegat, en un món amb reptes tan importants com l'increment de les desigualtats, la crisi climàtica o la nova multipolaritat plena d'interessos enfrontats.

Aquesta relectura de la nostra missió no ha estat cap obstacle per mantenir, durant el 2023, un altíssim nivell d'activitat, com podreu veure llegint aquesta Memòria. La concessió dels tres premis anuals (el més important, el Premi ICIP, a dues associacions bosnianes de dones víctimes de la guerra i d'infants oblidats de la guerra), les dues convocatòries de subvencions (a entitats i a treballs de recerca), les noves publicacions, les enquestes anuals —la darrera sobre la percepció de la convivència i seguretat a Catalunya—, el treball sobre un nou enfocament de la seguretat, la consolidació de la Xarxa Llatinoamericana de Dones, Pau i Seguretat, o la nostra participació en iniciatives discretes de foment del diàleg i de mediació internacional són només alguns exemples d'una entitat viva, dinàmica i que vol seguir incrementant l'impacte de la seva actuació.

Xavier Masllorens
PRESIDENT DE L'ICIP

“Els que encara creiem en la prevenció de conflictes, el dret internacional i les institucions multilaterals hem de sumar esforços per recordar i demostrar que la humanitat no està condemnada a fer la guerra.”

KRISTIAN HERBOLZHEIMER

L'ICIP, un servei públic

Acabada la Segona Guerra Mundial es van crear les Nacions Unides amb el propòsit de “preservar les generacions venidores del flagell de la guerra”. Vuit dècades després el món sembla anar en direcció contrària. Creixen el nombre de conflictes armats i el nombre de víctimes civils. La invasió russa d'Ucraïna l'any 2022 va sorprendre el món per la seva flagrant violació del dret internacional. L'atac de Hamàs contra població civil el 7 d'octubre del 2023 va ser el més brutal de les dècades de conflicte armat al Pròxim Orient i la resposta d'Israel multiplica la barbàrie de Hamàs fins a uns nivells difícils de copsar. Altres conflictes extremadament violents –Etiòpia, Sudan- passen desapercebuts.

En aquest context d'espiral bèl·lica moltes veus a Europa criden a preparar-se per la guerra. La Carta de les Nacions Unides avui sembla utòpica.

Aquest retrocés en els valors i els compromisos amb la pau mundial té lloc precisament quan tenim més consciència que mai que els problemes globals –ambientals, econòmics, humanitaris, de salut- només els podrem resoldre amb un canvi dràstic en els nostres models productius, de consum, de governança i de relacions internacionals.

En aquest sentit les Nacions Unides han convocat una Cimera sobre el Futur al setembre del 2024. Entre d'altres temes, s'hi presentarà una “Nova agenda per la pau” que convida els Estats, i també les entitats subestatals, a concretar i incrementar el seu compromís amb la pau.

Catalunya fa temps que rema en aquesta direcció. Tenim una Llei de foment de la pau aprovada el 2003 innovadora; una opinió pública, un teixit associatiu i unes institucions encara compromeses amb la cultura de pau; un nombre de persones molt qualificades de diferents àmbits com la cultura, les universitats, el periodisme, l'advocacia, el treball social i l'activisme per la justícia global. Tot plegat dibuixa un entramat -un ecosistema- de foment de la pau ric i divers, amb un potencial d'incidència molt superior a l'actual.

A partir d'aquest diagnòstic, l'any 2023 l'ICIP ha fet un salt important per reforçar la vocació de servei públic i respondre, així, a les funcions que li encomana la Llei de creació de l'ICIP, del 2007:

- “Assessorar el Parlament, el Govern i altres administracions públiques en llurs polítiques i actuacions de pau.”
- “Donar suport i assessorament a organitzacions, iniciatives, campanyes i activitats que ho requereixin, i fomentar activitats que la societat civil i els moviments per la pau, les administracions públiques, les organitzacions internacionals, les universitats i els centres de recerca duen a terme en l'àmbit de la formació, la recerca i l'acció compromesa en la construcció i el manteniment de la pau.”

En un context de creixent fatalisme aquesta feina és ara més important que mai. Des de Catalunya tenim el potencial per impulsar noves formes de diplomàcia: la diplomàcia ciutadana, la diplomàcia de ciutats, la diplomàcia digital, la diplomàcia subestatal. Els que encara creiem en la prevenció de conflictes, el dret internacional i les institucions multilaterals hem de sumar esforços per recordar i demostrar que la humanitat no està condemnada a fer la guerra.

Kristian Herbolzheimer

DIRECTOR DE L'ICIP

L'ICIP d'un cop d'ull

La institució

Creació:

Parlament de Catalunya, desembre del 2007, mitjançant llei.

Objectiu institucional:

Promoure la cultura de la pau en la societat catalana i en l'àmbit internacional, i fer que Catalunya tingui un paper actiu com a agent de pau al món.

Seu oficines i Biblioteca (provisional):

Aragó 244-248, 08007, Barcelona.

Junta de Govern:

Està integrada per 10 membres: 7 escollits pel Parlament, a proposta del Consell Català de Foment de la Pau (Marco Aparicio, Gemma Casal, Carme Colomina, Xavier Masllorens, Oscar Mateos, Nour Salameh i Remei Sipi), i 3 designats pel Govern (Yoya Alcoceba, Anna Dotor i David Minoves).

President:

Xavier Masllorens

Director:

Kristian Herbolzheimer

Equip:

15 places

Pressupost 2023:

1.557.562 euros

Activitats

48

Seminaris, jornades, tertúlies i activitats formatives

143

Nombre de col·laboracions amb altres actors

1.530

Persones que han seguit les activitats de l'ICIP de forma presencial

945

Persones que han seguit les activitats de l'ICIP de forma virtual

Publicacions

8

Edicions pròpies

130

Libres catalogats a la Biblioteca

9.850

Fons total de la Biblioteca

Organització interna

5

Places convocades

15

Convenis signats

Convocatòries i ajuts

Premi ICIP
Construcció de Pau

Premi ICIP
Alfons Banda

Concurs ICIP
de Hip-hop per la Pau

78.188 €

Subvencions a treballs de recerca per a l'exercici 2022-2023 (R-ICIP) (8 projectes subvencionats)

79.316 €

Subvencions a projectes de promoció de la pau d'entitats sense ànim de lucre (7 projectes subvencionats)

Web icip.cat

* Les visualitzacions són el nombre total de pàgines vistes, en sessions diferents.

** Una sessió és el període de temps en què un usuari interacciona activament amb el lloc web (conjunt d'interaccions d'un dispositiu des que s'entra al web fins que se'n surt). Quan una sessió es reprèn després de 30 minuts o més d'inactivitat, compta com una nova sessió.

Fites assolides el 2023

- Coorganització de la **Jornada per la Pau** del Parlament de Catalunya amb participació dels premis Nobel de la Pau 2022
- Reconeixement de dues associacions de víctimes de la guerra de Bòsnia amb el **Premi ICIP Construcció de Pau 2023**
- Impuls del **Fòrum Català per la Pau**, un espai de participació i reflexió per elaborar un pla de país de pau i enfortir el moviment per la pau
- Creació d'una plaça **d'Aliances Estratègiques** per enfortir la col·laboració amb altres entitats i institucions
- Publicació del monogràfic de la revista **Per la Pau** "La cultura del càstig: una mirada crítica"
- Publicació de l'**Enquesta ICIP 2022** "Convivència i cohesió a Catalunya" i de l'**Enquesta ICIP 2023** "Convivència i seguretat a Catalunya"
- Publicació de la sistematització del procés de treball de la **Secretaria Tècnica de la Comissió de la Veritat de Colòmbia a Europa**, exercida per l'ICIP (2019-2022)
- Creixement de les **quatre col·leccions de llibres** de l'ICIP, amb un títol nou cadascuna
- Producció de l'**audiovisual animat** "Riscos de la polarització tòxica: com fer-hi front"
- Convocatòria de **subvencions** per a projectes d'entitats i d'universitats
- Consolidació de la Plataforma per a la **Construcció de Pau a Mèxic** i de la **Xarxa Llatinoamericana de Dones, Pau i Seguretat**
- Organització d'una jornada a Madrid sobre **mediacions en conflicte armat**, en col·laboració amb la Unió Europea i el Ministeri d'Afers Exteriors espanyol
- Presència de l'**exposició de carrer** "Cara a cara amb les violències" a diferents municipis catalans
- Lliurament de premis de la setena edició del **Concurs de Hip-hop per la Pau** i convocatòria de la vuitena edició
- Organització de **clubs de lectura** en col·laboració amb la Xarxa de Biblioteques de Catalunya i del cicle de conferències "Construint la pau" amb la Xarxa de Biblioteques de Barcelona
- **Foment del diàleg** amb iniciatives a nivell local i internacional

1 La Junta de Govern

La Junta de Govern de l'ICIP, està integrada per 10 membres, 7 escollits pel Parlament de Catalunya, a proposta del Consell Català de Foment de la Pau, i 3 designats pel Govern de la Generalitat.

Actualment la conformen les següents persones:

Membres escollits pel Parlament

Marco Aparicio i Wilhelmi

Professor de Dret Constitucional de la Universitat de Girona.

Gemma Casal i Fité

Antropòloga.

Carme Colomina i Saló

Periodista i investigadora del CIDOB.

Xavier Masllorens i Escubós

Psicòleg i educador. Actua com a president de la Junta de Govern.

Oscar Mateos i Martin

Professor de la Universitat Ramon Llull i coordinador del grup d'investigació GLOBALCODES.

Nour Salameh

Doctora en Història.

Remei Sipi i Mayo

Activista i escriptora.

Membres designats pel Govern

Yoya Alcoceba i Cruixent

Directora general de Cooperació al Desenvolupament de la Generalitat de Catalunya.

Anna Dotor i Casals

Directora general de de l'Acció Exterior de la Generalitat de Catalunya.

David Minoves i Llucià

President del Ciemen i director del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament.

Acords de la Junta de Govern

Durant l'any 2023, la Junta de Govern de l'ICIP s'ha reunit deu vegades. De la seva activitat, destaquen els següents punts:

- Renovació de la direcció de l'ICIP per al període 2023-2028.
- Aprovació del document "L'ICIP, una entitat frontissa. 2023-2028", fruit d'un procés de reflexió estratègica amb participació de la Junta de Govern i l'equip operatiu de l'ICIP, iniciat el mes de febrer de 2023.
- Aprovació de les bases específiques reguladores i de les convocatòries de subvencions 2023 per a projectes d'entitats sense afany de lucre destinats al foment de la pau i per a treballs de recerca en l'àmbit de la pau.
- Aprovació de la concessió del Premi ICIP Construcció de Pau 2023 a les entitats "Dones víctimes de la violència de Bòsnia i Hercegovina" i "Infants oblidats de la guerra", i aprovació de la convocatòria del Premi ICIP Construcció de Pau 2024.
- Aprovació de la convocatòria del 8è Concurs ICIP de Hip-hop per la Pau.
- Aprovació de la proposta d'adhesió de l'ICIP al Contracte Programa entre l'Administració de la Generalitat de Catalunya i l'AGAUR, per al període 2022-2025, per a la gestió del Premi ICIP Alfons Banda en el marc del Premis de Recerca Jove.
- Aprovació o ratificació de convenis amb diferents ajuntaments per a la circulació de l'exposició "Cara a cara amb les violències. Relats de resiliència a Centreamèrica".
- Aprovació de propostes de convenis i encomanes de gestió amb entitats, institucions i universitats per a la realització d'activitats conjuntes.
- Aprovació del tancament de l'exercici econòmic 2022 i del pressupost de la institució per al 2023.
- Aprovació de la incoació de l'expedient de contractació pública per a l'arrendament de la nova seu de l'ICIP.

Procés de reflexió estratègica

L'ICIP ha iniciat el 2023 un procés de reflexió estratègica participatiu entre la Junta de Govern i l'equip de treball, el qual ha de permetre aprovar el Pla Estratègic 2024-2028. El procés de reflexió ha estat dinamitzat per la cooperativa Resilience Earth, i

s'ha centrat en cinc eixos: desenvolupar la cultura organitzativa, reforçar l'estructura institucional, ser referents en els àmbits temàtics de la institució, vertebrar l'ecosistema de foment de la pau, i desenvolupar l'identitat corporativa i l'estratègia comunicativa.

Per tal de portar a terme aquest procés de reflexió, entre els mesos de febrer i juliol s'han organitzat reunions i dinàmiques amb l'equip de treball, direcció, presidència i les persones membres de la Junta de Govern, amb l'objectiu de fer una diagnosi de l'estat actual de la institució i dels aprenentatges assolits, i identificar els reptes i necessitats per als propers quatre anys.

Fruit de les diferents sessions de treball, la Junta de Govern ha aprovat el 2023 el document "Horitzó 2028. Una entitat frontissa", el qual posa èmfasi en la singularitat de l'ICIP com a entitat entre els espais institucional i social, entre l'àmbit local i global.

2 Presidència i direcció

Al llarg de l'any, la presidència i la direcció de l'ICIP han mantingut contactes institucionals a diferents nivells: Govern i Parlament de Catalunya, Ministeri espanyol d'Afers Exteriors, Unió Europea i Cooperació, acadèmia i organitzacions de la societat civil. Les col·laboracions s'han reforçat tant en clau local – amb noves relacions amb la Fundació Pau Casals o el PEN Català, entre d'altres – com a nivell internacional – amb contactes amb les organitzacions Center for Civic Liberties d'Ucraïna, Viasna de Bielorrússia, Memorial de Rússia, o amb els impulsors del World Peace Forum de Barcelona 2023. A nivell internacional, la direcció de l'ICIP també ha ofert assessorament tècnic al desenvolupament de la política de pau del Govern de Colòmbia.

A Catalunya, l'activitat institucional ha estat marcada per l'organització de la I Jornada de la Pau del Parlament de Catalunya i pels preparatius del Fòrum Català per la Pau, un procés de reflexió i participació impulsat pel Govern de Catalunya, Consell Català de Foment de la Pau (CCFP), l'ICIP i el teixit associatiu que neix amb un doble objectiu: crear una política pública de pau a Catalunya i enfortir el moviment per la pau (vegeu més informació a l'apartat "Sinergies amb altres actors i internacionalització").

Per posar en marxa el Fòrum Català per la Pau -del qual l'ICIP n'exerceix la Secretaria Tècnica- el 2023 el director de l'ICIP s'ha incorporat al Grup motor de treball del Fòrum, conjuntament amb la presidència del CCFP i la Direcció General de Cooperació al Desenvolupament.

La direcció també ha col·laborat amb la Delegació del Govern a Madrid per organitzar una jornada sobre diàleg; amb la Delegació del Govern als Balcans per organitzar la cerimònia de lliurament del Premi ICIP 2023 a dues institucions de víctimes de Bòsnia Hercegovina; i amb el Ministeri d'Afers Exteriors espanyol per organitzar una visita de tres representants de les associacions guardonades amb el Premi Nobel de la Pau 2022 a Madrid i una jornada sobre mediació de conflictes armats.

A nivell intern, la direcció i l'equip de l'ICIP han impulsat el pla estratègic Horitzó 2028, així com el procés per elaborar un conveni laboral propi amb la voluntat d'aprovar-lo durant l'any 2024.

I Jornada de la Pau

El 30 de gener, Dia Escolar de la Noviolència i la Pau, l'ICIP i el Parlament de Catalunya han organitzat la I Jornada de la Pau, amb la col·laboració de Lafede.cat i el Consell Català de Foment de la Pau.

La jornada ha reunit representants del moviment per la pau de Catalunya i ha constatat de dues taules rodones: "Alternatives de construcció de pau per a un canvi de paradigma: les aportacions de les organitzacions catalanes", en la qual han participat Albert Caramés (Fundipau), Ana Vilellas (Escola de Cultura de Pau), Tica Font (Centre Delàs d'Estudis per la Pau), Luca Gervasoni (NOVACT) i Pilar Font (Brigades Internacionals de Pau); i "La societat civil davant la guerra i els règims autoritaris: Ucraïna, Rússia i Bielorrússia", la qual ha comptat amb la participació de representants de les tres iniciatives guardonades amb el Premi Nobel de la Pau 2022: Oleksandra Romantsova, directora executiva del Center for Civil Liberties (Ucraïna); Natallia Satsunkevich, membre de la Junta Interina del Centre de Drets Humans de Viasna (Bielorrússia); i Alexander Cherkasov, president de la Junta del Centre de Drets Humans Memorial (Rússia).

Aquestes tres iniciatives de la societat civil -una individual i dues col·lectives- van rebre el Premi Nobel de la Pau 2022 per la seva tasca de denúncia de crims de guerra i de defensa de la pau i els drets humans. L'ICIP, juntament amb l'organització NOVACT, ha organitzat la visita d'aquesta delegació a Barcelona i a Madrid.

Compareixença davant el Parlament de Catalunya

Tal com estableix la llei de creació de l'ICIP, el president i el director de la institució, Xavier Masllorens i Kristian Herbolzheimer respectivament, van comparèixer el 8 de juny davant la Comissió d'Acció Exterior, Transparència i Cooperació del Parlament de Catalunya per presentar l'informe anual d'activitats 2022.

En la seves intervencions, el president i director de l'ICIP van destacar la tasca realitzada i van defensar la necessitat de treballar en la promoció de la cultura de pau en un context de retrocés global.

L'activitat presentada per l'ICIP en l'informe anual 2022 va rebre el suport pràcticament unànime dels portaveus dels diferents grups parlamentaris. En el seu torn de paraula, els grups Socialistes Units per Avançar, ERC, Junts per Catalunya, CUP i En Comú Podem van traslladar el seu agraïment i felicitació per la tasca de divulgació i foment de la pau desenvolupada per l'ICIP, i la seva contribució en la promoció de la cultura de pau en la societat catalana i arreu del món.

Celebració de la I Jornada de la Pau del Parlament de Catalunya, 30 de gener de 2023

Àrees de treball

L'actuació de l'ICIP s'estructura en quatre àrees de treball, centrades en temàtiques on la institució vol aportar un valor afegit i contribuir a la innovació teòrica i pràctica en la construcció de pau.

Les quatre àrees tenen components d'anàlisi i de recerca, de sensibilització i dinamització, i d'aliances amb actors socials, acadèmics i institucionals -a Catalunya i al món-.

Memòria, convivència i reconciliació

Impulsem la participació de les víctimes i les diàspores en processos de transició cap a la pau.

Violències fora de contextos bèl·lics

Aportem eines d'anàlisi i d'actuació en situacions d'alta violència que formalment no són conflictes armats.

Diàleg social i polític

Promovem el diàleg a diferents nivells, amb una aposta per la despolarització, la convivència i la cohesió.

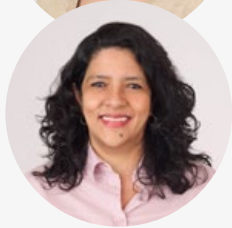
Alternatives de seguretat

Repensem la visió tradicional de la seguretat des dels fonaments de la cultura de pau i el feminisme.

“Cal reconèixer i visibilitzar les experiències i les veus de les víctimes dels conflictes i promoure’n la participació activa en els processos de transició cap a la pau”

SÍLVIA PLANA

“Les diàspores poden ser un actor potent de construcció de pau”

MARIA EUGENIA BLANDÓN

1 Memòria, convivència i reconciliació

Les guerres i les dictadures tenen un impacte social i polític sobre les societats i les persones. Aquests impactes no se superen amb la signatura d'un acord de pau o amb unes eleccions democràtiques, sinó que és necessari impulsar processos de reconstrucció del teixit social i de reconciliació, dins la pròpia societat i les institucions. Cal reconstruir la memòria dels fets succeïts per propiciar la sanació psicosocial i generar condicions per evitar la repetició dels cicles de violència.

L'objectiu de l'àrea de treball és donar visibilitat i suport a iniciatives de la societat civil en els processos de transició cap a la pau, tot promovent l'intercanvi d'experiències innovadores per fomentar la convivència, sovint a través d'expressions artístiques creatives. En particular, destaquem el rol que poden tenir les dones i les víctimes en processos de pau i memòria, amb una mirada centrada en aquelles que han hagut de sortir del seu país i es troben a la diàspora.

A partir del coneixement de la diàspora colombiana, adquirit amb el treball com a Secretaria Tècnica de la Comissió de la Veritat de Colòmbia a Europa durant un període de tres anys, el 2023 aquesta àrea ha posat l'accent en l'estudi i conceptualització de les diàspores com a agents de construcció de pau. El treball s'ha iniciat amb aproximacions amb diferents diàspores establertes a Catalunya, com els col·lectius d'Ucraïna, Síria, Iran i Palestina.

Difusió del procés de treball amb la Comissió de la Veritat de Colòmbia

La tasca exercida per l'ICIP com a Secretaria Tècnica de la Comissió de la Veritat de Colòmbia a Europa (2019-2022) ha quedat recollida en una publicació amb l'objectiu que pugui servir d'inspiració per altres països en conflicte que promoguin comissions de la veritat i assumeixin el compromís de treballar amb la població exiliada en aquests processos.

El document *El exilio y la Comisión de la Verdad de Colombia. Una experiencia de colaboración inédita*, publicat el 2023 a la col·lecció Informes ICIP, relata el procés de participació de la població exiliada a diferents països europeus amb la Comissió de la Veritat de Colòmbia. La publicació recull l'articulació de la participació des de l'exili – a través de grups de treball (nodes)- i els elements centrals del procés: l'escolta, l'enfocament psicosocial, el reconeixement i el paper de l'art com a element sanador i de transformació, entre d'altres.

D'aquesta manera, l'informe té com a objectiu recopilar el llegat de la Comissió i els aprenentatges del procés, reconèixer el treball de les persones, organitzacions i institucions involucrades en aquesta experiència, contribuir al reconeixement de “la Colòmbia fora de Colòmbia” i aportar a la comunitat internacional una eina per dissenyar futurs processos de participació de població exiliada, refugiada i migrada en processos de pau, memòria i reconciliació.

En coherència amb l'esperit de l'acord de pau de Colòmbia, l'eix articulador d'aquest treball ha estat el protagonisme de les víctimes, peça central en el procés de construcció de pau.

La metodologia utilitzada per elaborar el document ha combinat una trobada d'anàlisi i reflexió a Barcelona, grups focals virtuals amb participants del procés a diversos països europeus i entrevistes personals, així com la recopilació de documentació.

La publicació ha comptat amb el suport de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament.

Presentacions públiques

Al llarg del 2023, l'ICIP ha presentat la publicació en diversos esdeveniments: al congrés a la conferència anual de l'associació Memory Studies Association, celebrada al juliol a Newcastle (Regne Unit), a la "Geneva Peace Week", el mes de novembre a Ginebra (Suïssa), i a les conferències "Violencia de Estado y gestión de la memoria" a la Universitat Pompeu Fabra i "Guerra, pau i la gestió de la memòria" a la Universitat de Lleida, celebrades el mes de maig.

En paral·lel, l'ICIP s'ha sumat als actes de celebració del primer aniversari de la publicació de l'Informe Final de la Comissió de la Veritat de Colòmbia. A Barcelona l'acte ha tingut lloc a l'Espai Jove La Fontana, organitzat per l'ICIP, la Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia, el grup Generación V+, el Consell de Joventut de Barcelona i la Universitat Internacional de la Pau. La celebració ha inclòs una representació teatral i un debat sobre la situació del procés de construcció de pau a Colòmbia.

"Exilios y lejanías. Relatos de mujeres colombianas"

Fruit del treball d'articulació de l'exili colombià, en el marc del procés de la Comissió de la Veritat de Colòmbia, l'ICIP ha participat en l'elaboració i edició del llibre *Exilios y lejanías. Relatos de mujeres colombianas*, escrit i il·lustrat per tretze dones colombianes que viuen exiliades a Alemanya, Canadà, Dinamarca, Espanya, Itàlia, Noruega i Suècia.

El llibre, impulsat pel Grup Internodal de Gènere de suport al Llegat de la Comissió de la Veritat de Colòmbia, conté quaranta relats de les experiències a l'exili.

Presentació del llibre *Exilios y lejanías. Relatos de mujeres colombianas* a El Born Centre de Cultura i Memòria, octubre de 2023

S'ha presentat públicament el mes d'octubre en un acte al Born Centre de Cultura i Memòria en el marc d'una trobada de les autores i editores del llibre a Barcelona.

Projeccions audiovisuals

El curt documental *Para volverte a ver*, produït per l'ICIP i Mandorla Films, que recull les experiències de persones colombianes a l'exili, s'ha projectat el 2023 a diferents festivals de cinema (vegeu la secció "Exposicions i materials audiovisuals").

Alhora, el 2023 l'ICIP també ha organitzat una projecció del documental *Del otro lado*, d'Iván Guarnizo, el qual tracta sobre el perdó en el context del conflicte colombià. L'audiovisual es va projectar a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona en el de la conferència IAGS 2023 ("16th Biennial Meeting of the International Association of Genocide Scholars Authoritarianism & Genocide Narratives of Exclusion").

Per últim, l'ICIP ha col·laborat amb el Festival de Cinema Colòmbia Migrante, que es va dur a terme a nivell internacional de l'1 al 8 d'octubre de 2023 a més de 14 països, amb l'objectiu de visibilitzar i construir llaços a través del cine i els documentals, eines de memòria simbòlica i col·lectiva de la migració forçada, particularment colombiana.

Diàspores i construcció de pau

Amb la voluntat de contribuir a processos de pau més inclusius i participatius, i fomentar una major participació d'actors diversos, durant el 2023 des de la línia s'ha avançat en la recerca i la conceptualització sobre la capacitat de persones a la diàspora com a actors rellevants per a la transformació social i política, tant al seu país d'origen i d'acollida.

El llibre *Exilios y lejanías. Relatos de mujeres colombianas* ha estat escrit i il·lustrat per tretze dones colombianes que viuen a l'exili

Exemple d'aquest procés és la publicació de l'article *Diasporas Building Memory and Peace: The Role of the Diaspora with the Colombian Truth Commission* i la seva presentació a la conferència “Diasporic heritage and identity”, celebrada el mes de juny a la Universitat d'Amsterdam (Països Baixos).

Ahora, al llarg de l'any s'han realitzat contactes i aproximacions a diverses diàspores establertes a Catalunya. Per exemple, el mes de gener, l'ICIP va convocar una trobada entre les entitats d'Ucraïna, Rússia i Bielorússia guardonades amb el Premi Nobel de la Pau 2022 amb persones i entitats les diàspores ucraïnesa, russa i bielorussa a Barcelona. També s'han generat espais de trobada i vincles amb persones de la diàspora siriana a Europa o amb la diàspora iraniana a Catalunya (vegeu l'apartat “Sessions d'anàlisi i conjuntura”).

“Les violències cròniques i d'alta intensitat fora de contextos bèl·lics s'han abordat principalment des d'una lògica repressiva i de militarització de la seguretat pública. Necessitem tractar-les des d'una perspectiva de construcció de pau.”

SABINA PUIG

2 Violències fora de contextos bèl·lics

La gran majoria d'organitzacions i centres d'estudi dedicats a la pau treballen per prevenir, entendre i aturar els conflictes armats i reconstruir les societats un cop acabades les hostilitats. Una mirada a l'actualitat internacional fa evident que aquest treball és, encara, imprescindible.

Tanmateix la pau va més enllà de l'absència de guerra. La pau, segons l'entén l'ICIP, no és el contrari de guerra, sinó el contrari de violències – directes, estructurals i culturals –, i aquestes violències poden tenir lloc tant dins com fora de contextos bèl·lics.

Per aquest motiu, ja fa uns anys l'ICIP va decidir obrir una línia de treball que posés la mirada sobre aquelles situacions amb alts nivells de violència que no són considerades com a conflictes armats i examinar quines eines pràctiques i teòriques de l'ampli àmbit de la construcció de pau s'hi poden aplicar.

En aquestes situacions violentes no manquen persones ni organitzacions que actuen, des de l'àmbit local, per a una transformació social i política, per promoure la cultura de pau i la defensa dels drets humans i per construir comunitat. Un dels

objectius principals de l'ICIP és precisament identificar iniciatives d'aquest tipus, aprendre de les seves experiències i facilitar transferència de coneixements i metodologies entre elles.

Al llarg del 2023 l'ICIP ha explorat i reivindicat el paper de dos actors que no s'identifiquen necessàriament com a constructors de pau, però que en realitat fan una feina extraordinària en la denúncia i prevenció de violències. D'una banda els col·lectius de famílies de víctimes de desaparicions forçades que busquen veritat, justícia, reparació i garanties de no repetició. I de l'altra, col·lectius d'artistes que recorren a la cultura hip-hop com a eina d'educació per la pau i de transformació social.

Construcció de pau a Mèxic

Com a part de l'estudi i anàlisi de les múltiples violències que es registren a Mèxic, l'ICIP forma part de la Plataforma per a la Construcció de Pau a Mèxic, un espai de diàleg i sinergia, constituït formalment el 2022, en què han convergit 25 organitza-

cions i diverses persones de l'àmbit de la pau i els drets humans. La Plataforma és en part fruit del I Fòrum Internacional per la Construcció de Pau a Mèxic que la Taula per Mèxic, Serapaz i l'ICIP van organitzar a Barcelona el 2019.

La Plataforma es reuneix trimestralment en sessions en línia d'anàlisi i reflexió conjunta sobre estratègies per fer front des d'una perspectiva de pau a les múltiples violències que viu Mèxic. El setembre de 2023 la Plataforma va celebrar la seva segona trobada presencial a Casa Xitla, al sud de la Ciutat de Mèxic, la qual va reunir una quarantena de persones vinculades a les organitzacions que en formen part. Aquesta segona trobada també va servir per definir l'organització interna i per identificar estratègies i metodologies pròpies de cara a futures accions.

Coincidint amb la trobada, la Plataforma va convocar el "Conversatorio entre iniciatives ciudadanas de construcción de paz", un acte que va aplegar altres articulacions i projectes relacionats amb la pau al país.

Així mateix, el mateix mes de setembre una delegació de l'ICIP va assistir al Diàleg Nacional per la Pau, un esdeveniment que es va celebrar a la Universitat Iberoamericana de Puebla del 21 al 23 de setembre. Aquesta trobada, convocada per la Conferència de l'Episcopat Mexicà, la Conferència de Superiors Majors de Mèxic, la Dimensió Episcopal per als Laics i la Província Mexicana de la Companyia de Jesús, col·lofó d'un procés participatiu que va implicar més de 10.000 persones en diàlegs i fòrums per tot el país. El Diàleg de Puebla va reunir a més de 1.300 persones amb l'objectiu de generar un espai de diàleg plural i incloent al voltant de la seguretat i la construcció de pau a Mèxic.

Desaparicions i Pau

Les desaparicions forçades constitueixen un cúmul de greus violacions dels drets humans amb un enorme impacte, no només en les persones directament afectades, sinó també en l'àmbit comunitari i social. Partint d'aquesta premissa, l'ICIP s'ha proposat aprofundir en la reflexió sobre la relació entre la construcció de pau i la cerca de persones desaparegudes, i alhora posar en valor les aportacions dels col·lectius que busquen persones desaparegudes i contribuir a la transferència de coneixement i d'eines per a reforçar la seva tasca.

Trobada internacional de familiars de persones desaparegudes celebrada a Barcelona, novembre de 2023

Amb aquest propòsit, el 2023 l'ICIP ha encarregat l'elaboració d'un estudi sobre aquesta qüestió i, paral·lelament, ha organitzat una trobada amb cercadores de persones desaparegudes, de diferents contextos socials, culturals i geogràfics.

La trobada, celebrada els dies 27, 28 i 29 de novembre a Barcelona, ha tingut com a objectiu generar un espai per compartir experiències i coneixements, reflexionar sobre el paper de les cercadores en la construcció de pau, proposar eines que facilitin i enforteixin el treball de construcció de pau, donar visibilitat al fenomen de les desaparicions forçades i a la necessitat de comptar amb mecanismes de prevenció i mecanismes per fer efectius els drets a la veritat, justícia i reparació, i recopilar observacions de cara al Congrés Mundial de Desaparicions Forçades que es preveu celebrar el 2024 a Ginebra.

En la trobada hi han participat dones procedents de dotze països; també del País Basc i de Catalunya. Totes tenien en comú haver viscut com un familiar proper havia desaparegut de manera forçada i la seva lluita per trobar-lo. Entre les entitats i institucions convidades hi ha: Act for the Disappeared (Líban), CEDI, Colectivo Búscame (Mèxic), COFAMIDESUR (Hondures), Collectif SOS Disparu(e)s (Algèria), Comité de familias de Saharais Desaparecidos (Sàhara Occidental), FEDEFAM (Suïssa), FEMED (França), Fundación Baketik (Euskadi), Fundación Faryd Leonardo Porras Bernal (Colòmbia), Fundación Nydia Erika Bautista (Colòmbia), H.J.O.S Barcelona (Argentina i Catalunya), International Commission on Missing Persons (Bòsnia i Hercegovina), Movimiento Por Nuestros Desaparecidos (Mèxic), MOVIR (El Salvador),

Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides Pels Drets Humans (Suïssa), Reds (Catalunya), Sodepau (Catalunya), SOS Bebés Robados (Espanya), Srebrenica Memorial Center (Bòsnia i Hercegovina) i Truth and Justice Charter (Síria).

Crim organitzat i construcció de pau

Promoure la reflexió sobre les dinàmiques de violència relacionades amb l'actuació d'organitzacions criminals així com sobre les estratègies de construcció de pau en entorns marcats per la seva presència és un dels objectius d'aquesta àrea de treball. En aquest sentit destaca el seminari formatiu coorganitzat amb la Taula per Colòmbia i la Taula per Mèxic el mes de maig, amb el títol "La construcció de pau davant la violència criminal a Mèxic i Colòmbia", que va comptar amb la participació de Guillermo Trejo i Angélica Duran Martínez.

L'ICIP també ha organitzat la sessió d'anàlisi "Resistències indígenes a Mèxic" celebrada el mes d'octubre amb la participació de representants del Consejo Nacional Indígena i del Centro de Derechos Humanos Frayba de Mèxic per reflexionar sobre l'increment de les violències a Chiapas i altres territoris mexicans, especialment en relació amb l'avenç del crim organitzat i amb la construcció de megaprojectes com el Tren Maya, el Corredor Transístmico i el Corredor Integral Morelos. Factors que afecten especialment pobles i comunitats indígenes i que requereixen reflexions i actuacions en clau de construcció de pau.

Anàlisi de les bandes juvenils

L'ICIP ha continuat vinculat al projecte de recerca "LEBAN: ¿Legalizar a las bandas? La constitución de asociaciones a partir de agrupaciones juveniles de calle en España, Ecuador y El Salvador: evaluación y prospectiva (2000-2025)" finançat pel govern espanyol. La col·laboració s'ha concretat amb la coautoria del capítol "Pandillas: intervención y control. Apuntes sobre tres realidades distintas" que forma part del llibre *Bandas fuera, bandas dentro. Organizaciones juveniles de calle en Iberoamérica* (Ned Ediciones, 2023) i amb una ponència en el marc del seminari internacional "Transgang and Leban Final Conference. Researching Youth Street Groups in the Global Age", celebrat a la Universitat Pompeu Fabra del 15 al 17 de maig.

Taula rodona de la trobada internacional Artèria Hip-hop, octubre de 2023

Artèria Hip-Hop. Trobada internacional d'educació per la pau i la transformació social

Barcelona ha acollit l'octubre de 2023 la primera edició de l'Artèria Hip-Hop, una trobada internacional de persones i col·lectius implicats en projectes de cultura de pau i educació transformadora a través de les diferents expressions artístiques del hip-hop.

La iniciativa ha estat coorganitzada per l'ICIP, amb l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament i l'Agència Catalana de la Joventut, i ha comptat amb el suport de les entitats Versembrant, Heal Hop i Erol Urbà. Del 5 al 7 d'octubre la trobada ha reunit una trentena de participants i col·lectius de deu països, i ha comptat amb tallers, ponències, debats i concerts oberts al públic. Destaca la participació de col·lectius com Agroarte (Colòmbia), Barrio Arte (Costa Rica), Casa Kolacho (Colòmbia), Colectivo Qhispikey (Perú), Comunica con Alma (Brasil), Evalutile (Xile), Hip Hop Works, Let's Grow (València), Nosotras Somos Hip-Hop (Panamà), Plataforma Global (El Salvador), Rapjudesco (Colòmbia), Vella Escola (Galícia) i Warriors Zulu Nation (Hondures). També hi han participat artistes de Mèxic, d'Andalusia i de Catalunya.

Les diferents activitats han servit per generar un espai d'intercanvi d'experiències –locals i internacionals– d'educació transformadora a través del hip-hop i aportar bones idees per millorar les pràctiques educatives dels participants i del públic, a més d'evidenciar la cultura hip-hop com una eina educativa i transformadora.

Alhora, l'Artèria Hip-hop ha estat present als festivals de música Esperanzah, al Prat de Llobregat, i Perifèria Beat, al Casal de Barri Pou de La Figuera de Barcelona, els quals reivindiquen la cultura com a mitjà de transformació social i construcció comunitària.

Exposició “Cara a cara amb les violències”

A través de la fotografia i d'entrevistes, l'exposició de carrer “Cara a cara amb les violències. Relats de resiliència a Centreamèrica” fa un recorregut per les múltiples violències que afecten la vida quotidiana a tres països de Centreamèrica, coneguts com el Triangle Nord: El Salvador, Guatemala i Hondures.

Alhora, l'exposició dona veu a persones que lluiten en el seu dia a dia per plantar cara a aquestes violències. L'any 2023 la mostra s'ha pogut veure a diferents municipis de Catalunya (vegeu la informació a l'apartat “Exposicions i producció de materials audiovisuals”).

Imatge de l'exposició “Cara a cara amb les violències. Relats de resiliència a Centreamèrica”

“Dialogar és l’art de cercar què hi ha de veritat en els arguments dels altres.”

PABLO AGUIAR

3 Diàleg social i polític

Els conflictes formen part de la naturalesa humana. Quan es gestionen de forma constructiva contribueixen al progrés social, però si no són reconeguts i tractats a temps poden afectar la convivència social i, en casos extrems, escalar cap a un escenari de violència. Quan un sector de la població nega la legitimitat i propugna l’eliminació del pensament democràtic divergent, la polarització es torna tòxica: una dinàmica destructiva que afecta també a les democràcies consolidades. Aquesta línia de treball ofereix eines d’anàlisi, gestió i transformació de conflictes, amb una atenció específica a la promoció del diàleg com a via per a prevenir o reconduir conflictes. El diàleg polític a nivell institucional, i també el diàleg social, en totes les esferes de la societat.

Des d’aquesta àrea de treball, l’any 2023 hem donat continuïtat a dues activitats ja consolidades: la realització de l’enquesta anual, per cinquè any consecutiu, i la tercera edició d’Àgora, un espai de trobada i diàleg entre persones amb perspectives diferents.

Com a novetat hem produït un breu vídeo divulgatiu sobre els riscos i les opcions per prevenir la polarització tòxica i hem començat a analitzar la cultura de la pau a la societat catalana a través del concepte de “cohesió social”, amb una jornada sobre la rellevància d’aquest enfocament. A nivell internacional, hem iniciat una tasca -necessàriament discreta- de facilitació de diàleg entre organitzacions socials i polítiques que treballen per la transició democràtica; i hem organitzat una jornada sobre els rols dels actors locals en la mediació, en col·laboració amb la xarxa europea EPLO i el Ministeri d’Afers Exteriors, Unió Europea i Cooperació del govern espanyol.

Enquestes ICIP sobre convivència a Catalunya

L’ICIP ha consolidat els darrers cinc anys l’anàlisi sobre la percepció ciutadana de la convivència a Catalunya amb la publicació de sondejos anuals. Seguint aquesta línia de treball, el 2023 s’han publicat dues enquestes: el mes de març s’ha presentat l’Enquesta ICIP 2022, amb el títol “Convivència i cohesió a Catalunya”, elaborada a partir d’un qüestionari realitzat l’octubre de 2022; i el mes de novembre s’ha presentat l’Enquesta ICIP 2023, amb el títol “Convivència i seguretat a Catalunya”, elaborada a partir d’un qüestionari realitzat el juliol de 2023.

En tots dos casos, els sondejos tenen per objectiu avaluar l’evolució de les percepcions i actituds de convivència i de confiança interpersonal, així com a copsar el grau de polarització ideològica i emocional de la societat catalana.

L’Enquesta ICIP 2022 analitza específicament el grau de cohesió social a Catalunya i conclou que, majoritàriament, la societat està impregnada dels valors de la cultura de pau: és oberta a l’acollida de persones refugiades, crítica amb la despesa militar i conscienciada amb la justícia social i global. L’enquesta també avalua les percepcions sobre la convivència i la polarització. En aquest sentit, el sondeig constata un empitjorament dels indicadors de convivència i l’augment de la polarització sobre tots els temes de debat, especialment sobre el Procés independentista.

Aquestes dues qüestions també són analitzades en l’Enquesta ICIP 2023, i els resultats són similars. Aquesta segona enquesta constata que la valoració de la convivència manté una tendència a la baixa i que el Procés independentista és el tema que més divideix la societat catalana.

L'Enquesta ICIP 2023, centrada en la seguretat, conclou que la percepció de seguretat personal es mostra majoritàriament estable, al mateix temps que la majoria de la població considera que la seguretat a Catalunya i al món ha empitjorat en l'últim any. Davant d'això, l'enquesta constata que la ciutadania prioritza les polítiques socials, especialment les educatives i de formació en valors, com a via per augmentar la seguretat.

Les dues enquestes s'han presentat públicament en una roda de premsa al Col·legi de Periodistes de Catalunya.

Audiovisual sobre la polarització tòxica

La polarització, en tant que l'existència de posicionaments enfrontats respecte de temes de debat, no és en si mateixa negativa per a la societat, però més enllà de la confrontació d'idees pròpia d'un sistema democràtic, hi ha un fenomen que va en augment en moltes democràcies consolidades i que sí que és pernicios. Des de l'ICIP l'identifiquem com la "polarització tòxica", una dinàmica en la qual es menys-tenen i es deslegitimen els posicionaments diferents al propi: es veuen "els altres" com a "enemics", i no hi ha lloc per al diàleg, el debat i la confrontació constructiva d'idees.

La polarització tòxica afecta la convivència, la cohesió i la cultura democràtica, perquè deteriora els debats polítics i socials, genera desafecció política i pot derivar en violència.

Amb l'objectiu d'alertar sobre els riscos d'aquest fenomen i alhora exposar eines que com a societat tenim a l'abast per tal d'evitar-lo, l'ICIP ha produït l'audiovisual animat "Riscos de la polarització tòxica: com fer-hi front", en col·laboració amb Intuitivo Films. El vídeo està disponible en català, castellà i anglès al canal de YouTube de l'ICIP.

Iniciatives de promoció del diàleg

A través d'aquesta àrea de treball, l'ICIP organitza iniciatives de diàleg per promocionar la conversa i l'escolta entre persones amb posicionaments allunyats, fins i tot confrontats.

El 2023 l'ICIP ha donat continuïtat al Projecte Àgora, desenvolupat conjuntament amb la Fundació Catalunya Europa i la Casa dels Clàssics. El projecte ha consistit en la celebració de tres sessions de treball, els mesos d'octubre i novembre, en les quals han participat persones influents en diferents àmbits de la societat i de corrent ideològics molt diversos.

Les sessions han estat conduïdes per Maria Begoña Roman, professora d'Ètica i Bioètica del Departament de Filosofia de la Universitat de Barcelona i directora de la Càtedra d'Ètica de la Universitat Ramon Llull; Raül Garrigasait, filòleg clàssic, escriptor i professor associat a la Universitat de Barcelona, i Joan Manuel del Pozo, doctor en Filosofia i professor emèrit de la Universitat de Girona.

La metodologia ha consistit en una primera lectura de textos clàssics, seleccionats per la Casa dels Clàssics, a partir dels quals han sorgit temes de debat i reflexió relacionats amb el conflicte polític de Catalunya.

D'altra banda, en relació a la promoció del diàleg i el debat constructiu, l'ICIP també ha posat en marxa el 2023 el projecte "Polaritzamaton" en col·laboració amb l'Institut Provençana de l'Hospitalet de Llobregat. Es tracta d'una iniciativa que busca mesurar el grau de polarització tòxica de la ciutadania, en aquest cas estudiants de formació professional. El projecte ha rebut el primer premi en la categoria d'Excel·lència

Docent dels Premis ImpulsFP, un concurs que reconeix les millors iniciatives emprenedores de l'alumnat de formació professional de Catalunya.

Anàlisi de la cohesió social

La cohesió i la fractura social, el vincle i l'exclusió, o el sentiment de pertinença són qüestions de debat en la nostra societat, canviant a partir de moviments migratoris, noves dinàmiques d'interacció social i fenòmens com l'auge de l'extrema dreta i els delictes d'odi. Per reflexionar sobre com afrontar les noves realitats socials, l'ICIP ha organitzat el seminari "Noves mirades a la cohesió social: dinàmiques d'interrelació i segmentació social a la Catalunya del segle XXI", en col·laboració amb l'Institut d'Estudis Catalans (secció de Filosofia i Ciències Socials), l'equip d'Investigacions en Sociologia de la Religió de la Universitat Autònoma de Barcelona (ISOR) i la Fundació Paco Candel. La sessió va tenir lloc el mes de juny a Barcelona.

Experiències de mediació internacionals

L'any 2023 l'ICIP ha iniciat l'anàlisi de situacions de transicions democràtiques per tal d'extreure'n lliçons apreses que puguin ser d'aplicació en altres contextos.

Ahora, el mes de desembre l'ICIP va coorganitzar una jornada sobre els rols dels actors locals en la mediació en col·laboració amb la xarxa d'ONG europees EPLO, la Unió Europea i el Ministeri espanyol d'Afers Exteriors, Unió Europea i Cooperació. La jornada va tenir lloc a Madrid i va reunir 33 participants, entre els quals membres de la Unió Europea (UE) i del ministeri, i representants de deu països en conflicte armat, els quals van aportar les seves experiències i propostes en relació als reptes de seguretat, finançament i d'incidència dels actors locals, i sobre com vincular les iniciatives locals amb les internacionals. La sessió va tenir per objectiu fer recomanacions concretes per a la UE i el Govern espanyol.

“Per a transformar les violències, cal traspasar la inversió i confiança en els mecanismes punitius cap a mecanismes socials.”

SANDRA MARTÍNEZ

4 Alternatives de seguretat

La seguretat és una de les nocions sociopolítiques més discutides al món contemporani, especialment per les polítiques públiques que se'n deriven. Si bé té un sentit profundament social, perquè el seu encàrrec és la garantia de drets i llibertats i la gestió de totes les discriminacions, avui en dia segueix sent un repte posar l'èmfasi en la transformació de les múltiples fonts de conflicte, inseguretat i violència a què s'enfronten els individus i col·lectius.

És per aquest motiu que des de l'àrea de treball "Alternatives de seguretat" hem anat consolidant com a objectiu principal l'anàlisi de l'imaginari i les polítiques dominants, doncs partim de la creença que la seguretat ha de ser una de les prioritats en la construcció de pau. Mitjançant l'articulació entre teoria i pràctica i la promoció d'espais de diàleg entre actors diversos, es busca redirigir la prioritat del model de seguretat cap al benestar de les persones directament afectades per les violències, i treballar des de les causes per tal de transformar-les.

Arreu del món proliferen polítiques de seguretat que problematitzen la diferència, les minories, la dissidència o simples dinàmiques de discrepància que sovint provoquen l'escalada del conflicte que es pretenia evitar. Són pràctiques de suma-zero ("si tu perds, jo guanyo") que se centren en assenyalar enemics i amenaces, i tenen per objectiu la confrontació i dissuasió immediata, però no pas la cooperació i la transformació profunda de les relacions de violència, tant interpersonals, com comunitàries

i estructurals. Així, a l'àmbit local, la seguretat se centra principalment en combatre el delictes i garantir l'ordre públic, mentre que a l'àmbit internacional, la seguretat està completament lligada a unes estructures de defensa militaritzada que busquen protegir la sobirania i integritat territorial. Aquests models es fonamenten en una visió restrictiva, reactiva i estatal de la seguretat, la qual dista de donar resposta a les necessitats actuals perquè deixa de banda moltes expressions d'inseguretat i violència social, i tampoc no ofereix resultats positius a llarg termini.

All llarg del 2023 hem reflexionat especialment sobre la interrelació entre la pau, la seguretat i la justícia, i això ens ha portat a examinar com es manifesta la cultura del càstig. Alhora, hem analitzat experiències que es desmarquen d'aquest punitivisme i que estan obtenint efectes positius. Hem volgut posar en valor les pràctiques que es dirigeixen cap a models més pacifistes, amb una visió més integral i reparadora, com són la seguretat humana i feminista i la justícia restaurativa. La prioritat ha estat, per tant, fomentar la generació de coneixement i d'evidències que trenquen la lògica que més força, més armes, més control i més coerció equival sempre a més seguretat i justícia.

Monogràfic de la revista *Per la Pau*

En el marc d'aquesta línia de treball, l'ICIP ha dedicat el número 41 de la revista *Per la Pau* a l'anàlisi d'alternatives al punitivisme. Amb el títol "La cultura del càstig: una mirada crítica", aquesta edició de la revista ha reflexionat sobre la interrelació entre els conceptes de pau, seguretat i justícia a través de vuit articles en profunditat, a càrrec de Sandra Martínez, Albert Sales, Paz Francés, Clara Serra, Noe Ayguasenos, Teiahsha Bankhead i Rachel V. Brown, Claudia Cesaroni i Paola Zavala Saeb. El monogràfic es completa amb una entrevista amb el criminòleg Howard Zehr, referent del concepte modern de la justícia restaurativa.

Presentació del monogràfic "La cultura del càstig: una mirada crítica" de la revista *Per la Pau*, a la Fundació Jaume Bofill de Barcelona, juny de 2023

A través dels diferents articles, la revista reflexiona sobre alternatives més humanes i justes per abordar les violències i per construir una societat en pau.

La revista *Per la Pau* es publica simultàniament en català, castellà i anglès, en versió digital, i per aquesta edició s'ha realitzat una edició impresa en català i castellà. El monogràfic es va presentar en un acte públic celebrat a la seu de la Fundació Jaume Bofill de Barcelona. La presentació va consistir en un debat moderat per la periodista del diari Crític Laia Soldevila, el qual va comptar amb la participació de tres autors de la revista: la filòsofa Clara Serra (Universitat de Barcelona), la criminòloga Paz Francés (Universitat Pública de Navarra) i el politòleg i criminòleg Albert Sales (Institut Metròpoli).

Posteriorment, l'ICIP va organitzar una segona presentació del monogràfic, adreçada al públic llatinoamericà. En aquest cas va ser un webinar que va comptar amb la participació de dues autores d'Argentina i Mèxic respectivament: Claudia Cesaroni (Centro de Estudios en Política Criminal y Derechos Humanos) i Paola Zavala (Universitat Autònoma de Mèxic). La sessió va ser moderada per Sandra Martínez, coordinadora del monogràfic i autora de l'article marc de la revista.

Polítiques locals de seguretat humana i comunitària

Aquest llibre, publicat a la col·lecció "Eines de pau, seguretat i justícia" i en el marc del grup de seguretat pública de l'ICIP, vol ser una eina de treball per reflexionar sobre la necessitat d'entendre la seguretat pública com la gestió preventiva i transformativa de totes les formes de violència, a partir d'una òptica comunitària.

Presentació del llibre *Polítiques locals de seguretat humana i comunitària* a la sala d'actes de La Model de Barcelona, març de 2023

L'autora Nora Miralles Crespo hi exposa pràctiques municipals de la demarcació de Barcelona que es basen en la cohesió social, en eines de gestió de conflictes no únicament policials i en la responsabilització de la ciutadania en el disseny de polítiques. L'objectiu és posar en valor els esforços d'ajuntaments que, des de fa dècades, treballen amb un marc de la seguretat més ampliat i garantista que s'allunya d'un enfocament restringit i punitiu.

Coincidint amb la seva publicació, el mes de març l'ICIP va organitzar una jornada pública a la sala d'actes de La Model de Barcelona amb l'objectiu de promoure un espai de reflexió col·lectiva sobre la potencialitat que té l'àmbit local per transformar la (in)seguretat de les persones.

La sessió va comptar amb la participació de l'autora del llibre i amb responsables de pràctiques municipals que contribueixen al desenvolupament de polítiques públiques de seguretat que es basen en la cultura de pau i la defensa dels drets humans i que defugen de la cultura merament punitiva.

Van intervenir Àngela Rubí, tècnica de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Castelldefels; Joan Jordán, sotsinspector la Policia Local de Sabadell i referent de mediació; Anabel Rodríguez Basanta, directora del Servei de Drets de Ciutadania i Diversitat de l'Ajuntament de Barcelona; i Arnau Funes, cap de l'equip d'actuació integral de Sant Cosme a l'Ajuntament del Prat de Llobregat.

Recerca sobre el tractament de la seguretat als estudis universitaris de Catalunya

El 2023 ha finalitzat la recerca promoguda per l'ICIP amb l'objectiu d'analitzar com el sistema universitari de Catalunya forma els futurs professionals encarregats de gestionar la seguretat pública en els àmbits local, nacional i internacional. La investigació se centra en els estudis superiors en l'àmbit de les ciències socials i polítiques, i es focalitza en els plans docents del curs 2022-2023.

La investigació pretén oferir una fotografia de l'estat actual del tractament teòric i pràctic dels estudis de seguretat, per tal de conèixer quina noció de seguretat hi predomina i les dificultats que comporta el seu desplegament.

La recerca consisteix en una anàlisi descriptiva i aprofundeix en la visió dels docents i estudiants. Alhora, traça recomanacions dirigides a actors decisoris en el disseny dels estudis, que poden ser útils per a millorar les limitacions detectades.

L'estudi es publicarà el gener de 2024 a la col·lecció Informes ICIP.

Pau i seguretat feminista

Un dels eixos de l'àrea de treball "Alternatives de seguretat" és reconèixer les aportacions del feminisme en la transformació dels conflictes i en la definició d'una seguretat centrada en les persones i en la gestió de les situacions de vulnerabilitat.

Com a part d'aquest debat, el 2023 l'ICIP ha promogut una trobada amb la professora de Política i Relacions Internacionals a la Royal Holloway (Universitat de Londres) i experta en seguretat feminista, Laura Sjoberg.

La sessió, celebrada el mes d'octubre a la seu de Lafede.cat, va consistir en un intercanvi d'experiències i un taller per analitzar propostes concretes d'acció en el camp de la seguretat feminista. Es van tractar, per exemples, els avenços que hi ha hagut en la introducció de la perspectiva feminista en l'àmbit de la pau i la seguretat o quins són els reptes pendents i com fer-los front.

D'altra banda, l'ICIP ha donat suport al projecte "Incorporació de la perspectiva feminista i interseccional a les polítiques locals de seguretat i prevenció" del Centre d'Estudis Interdisciplinaris de Gènere de la UVic-UCC, mitjançant una subvenció R-ICIP, i ha format part d'un grup de treball amb participants que intervenen en l'àmbit de la seguretat ciutadana des de l'administració (cossos policials, serveis de mediació, serveis de participació i igualtat) i des d'organitzacions de la societat civil.

La finalitat de l'espai ha estat generar un marc compartit i posar en comú experiències, així com analitzar les dificultats i potencialitats de treballar incorporant la perspectiva feminista i interseccional en l'àmbit de la seguretat. També s'ha debatut el format d'un curs de formació dirigit a actors municipals, així com el contingut d'un document de recomanacions. Aquest document es publicarà el 2024 dins la col·lecció de llibre "Eines de pau, seguretat i justícia".

Xarxa Llatinoamericana de Dones, Pau i Seguretat

La Xarxa Llatinoamericana de Dones, Pau i Seguretat (RLMPS, per les seves sigles en castellà), de la qual l'ICIP forma part des del 2022, ha estrenat pàgina web el 2023 (<https://www.red-lmps.org/>).

Aquesta xarxa està formada per organitzacions de Colòmbia, Mèxic, Hondures, les diàspores llatinoamericanes i l'àmbit internacional que treballen per la construcció de pau i la defensa dels drets humans. Entre les entitats impulsores hi ha el mateix ICIP, Serapaz, Jass, Ciase, Cinep i Mujer Diàspora.

Des dels seus inicis, l'objectiu del grup ha estat desenvolupar i contribuir conjuntament a la transformació de perspectives i accions sobre la seguretat, la pau i el diàleg des d'una perspectiva feminista. En els darrers tres anys la Xarxa Llatinoamericana ha organitzat tallers i activitats a Mèxic, Colòmbia i Catalunya, així com dues trobades anuals a Villa de Leyva, Colòmbia, i a Ciutat de Mèxic.

El nou web ofereix articles, vídeos i podcasts propis de la xarxa, a més d'una secció d'actualitat amb les últimes activitats i notícies rellevants que afecten l'agenda de Dones, Pau i Seguretat.

L'aliança ha engegat aquest any un procés de documentació i debat intern per consolidar un pla estratègic 2024-2029. El document resultant pretén definir els objectius i accions específiques pels propers anys, així com els acords de funcionament i presa de decisions

Arquitectura de seguretat europea

En un context de carrera armamentista nuclear i d'augment de tensió geopolítica, l'ICIP ha realitzat un recull de reflexions i anàlisis d'experts sobre l'ordre de defensa de la Unió Europea i sobre la viabilitat d'una reforma de l'arquitectura de seguretat i cooperació a Europa. L'objectiu ha estat valorar internament els possibles escenaris i necessitats latents, i explorar les actuacions estratègiques que es podrien impulsar des de l'ICIP properament.

Sessions d'anàlisi i conjuntura

L'ICIP convoca, periòdicament, converses per analitzar alguns dels conflictes emergents o recurrents amb sessions obertes al públic i també en ocasions a porta tancada.

L'any 2023 ha continuat marcat per la guerra d'Ucraïna, iniciada el 2022, i per l'esclat d'un espiral de violència sense precedents al Pròxim Orient, a partir del mes d'octubre. Els dos escenaris internacionals han copsat l'atenció de l'ICIP però també hem posat la mirada al País Basc, a l'Iran o a Mèxic.

Conflicte al Pròxim Orient

A partir de l'escalada de violència entre Israel i Hamàs, iniciada el 7 d'octubre de 2023, l'ICIP ha obert un especial al web www.icip.cat amb articles d'opinió, anàlisis i posicionaments escrits amb perspectiva de pau, amb l'objectiu d'oferir reflexions sobre el conflicte a un públic ampli.

Així mateix, l'ICIP ha fet públic un comunicat de repulsa de la violència i ha participat en diverses activitats públiques i en mitjans de comunicació per tal d'aportar anàlisi i coneixement sobre la situació.

El mes de novembre, en col·laboració amb el CCCB, l'IEMed, la Fundació Tàpies i el PEN Català, l'ICIP ha organitzat la taula rodona "Veus de Palestina", amb la participació d'artistes, periodistes i escriptors palestins. El director de l'ICIP, Kristian Herbolzheimer, també ha participat a l'acte "Pau quimèrica i drets humans trepitjats al conflicte palestino-israelià", a l'Ateneu Barcelonès.

20 anys del No a la guerra

El 15 de febrer de 2023 s'han commemorat els 20 anys de les massives manifestacions contra la guerra a l'Iraq que hi va haver a les principals ciutats catalanes. Coincidint amb l'efemèride, l'ICIP ha organitzat dues taules rodones, a Barcelona i a Lleida, per recordar les manifestacions, fer balanç de les llistes apreses d'aque-

lles mobilitzacions i de la força actual del moviment per la pau a Catalunya. Els actes s'han organitzat amb el suport de Lafede.cat i la Coordinadora d'ONGD i altres Moviments Solidaris de Lleida.

Reptes per la pau al País Basc

Coincidint amb l'anunci de dissolució del Foro Social Permanente – plataforma d'entitats que es va crear el 2016 per tal d'impulsar el procés de pau al País Basc-, l'ICIP ha organitzat el mes de març una conversa amb el que va ser portaveu del Foro, Agus Hernán, sobre els reptes pendents per a la consolidació de la pau al País Basc, especialment en temes de reconciliació i memòria.

Una resposta penal a l'espoli mediambiental

El mes de març l'ICIP va reunir persones expertes que, des de diferents disciplines i espais d'actuació, van compartir coneixements, anàlisis i propostes sobre com es pot preservar jurídicament el medi ambient – especialment les selves tropicals – davant l'espoli, i com enfortir la protecció dels drets humans de les persones que viuen en territoris sobreexplotats. El seminari de treball va comptar amb la col·laboració de l'equip responsable del projecte d'investigació R-ICIP 2022 “La responsabilitat de l'estat i les entitats privades per crims internacionals a l'Amazònia de Brasil: el preu de la cobdícia”. Les conclusions de la sessió s'han publicat en una relatoria.

Seminari de treball celebrat a la seu de l'ICIP, març de 2023

Tendències internacionals en construcció de pau

Sessió a càrrec de Teresa Whitfield, consultora independent i experta en resolució de conflictes i construcció de pau a Centreamèrica, Timor Oriental i Kosovo. L'ICIP

ha organitzat aquesta sessió adreçada a persones que treballen en temàtiques relacionades amb la construcció de pau a Catalunya coincidint amb la visita de Whitfield, el mes de juny a Barcelona, per a presentar el llibre *ETA: el desenlace. La paz esquivada en el País Vasco*, publicat el 2023 per l'ICIP i Bellaterra edicions.

Homenatge a l'escriptora ucraïnesa Viktòria Amèlina

En el context de la guerra a Ucraïna, l'ICIP i el PEN Català han organitzat el novembre de 2023 un homenatge a l'escriptora i periodista ucraïnesa Viktòria Amèlina, assassinada per les forces armades russes en un atac amb míssils contra edificis civils a la ciutat de Kramatorsk. L'homenatge ha volgut ser un record per tots aquells escriptors i periodistes ucraïnesos que han perdut la vida durant la invasió russa.

Hi ha participat l'escriptor colombià Héctor Abad Faciolince, qui acompanyava a Amèlina en el moment del fatal atac; el president del PEN Ucraïnès, Volodýmır Yermòlenko, i l'escriptor i membre del PEN Català, Carles Torner. L'acte ha comptat amb l'actuació musical dels ucraïnesos Sergey Maiboroda i Anna Slizínova, membres del col·lectiu Unlock Art.

Homenatge de l'escriptora ucraïnesa Viktòria Amèlina celebrat a la Biblioteca Jaume Fuster de Barcelona, novembre de 2023

Anàlisi de la noviolència

Coincidint amb la visita a Barcelona, el novembre de 2023, del professor i dissident iranià Ramin Jahanbegloo, referent internacional en l'estudi de la noviolència, l'ICIP ha organitzat diversos espais de diàleg amb l'objectiu de compartir els reptes i les oportunitats de la noviolència en el món actual, i més concretament la situació política i social a l'Iran, amb diversos actors: amb les entitats de pau catalanes, amb persones i entitats de la diàspora iraniana a Catalunya, i amb personal del departament d'Acció Exteriors i Unió Europea i de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament.

Premis, convocatòries i ajuts

L'ICIP divulga la cultura de pau a través de la concessió de subvencions per entitats i grups de recerca, i a través de premis i concursos que busquen reconèixer iniciatives destacades de promoció de la pau.

El Premi ICIP Construcció de Pau, amb dotze anys de trajectòria, és el guardó de referència de la institució.

Com a iniciatives adreçades a un públic jove, destaquen el Concurs de Hip-hop per la Pau i el Premi ICIP Alfons Banda, el qual forma part dels Premis de Recerca Jove.

1 Premi ICIP Construcció de Pau

El Premi ICIP Construcció de Pau es convoca anualment amb l'objectiu de guardonar i reconèixer públicament persones, col·lectius o entitats que han treballat i han contribuït d'una manera destacada i dilatada a promoure i fomentar la pau.

Cerimònia de lliurament del Premi ICIP 2023 al Parlament de Catalunya el dia 21 de setembre, coincidint amb el Dia Internacional de la Pau

El guardó el concedeix la Junta de Govern de l'ICIP i consisteix en un reconeixement públic, una escultura creada pel Premi Nobel de la Pau, artista i activista Adolfo Pérez Esquivel, anomenada Porta del Sol, i una dotació econòmica de 6.000 euros.

L'any 2023 el Premi ICIP ha guardonat les associacions de Bòsnia i Hercegovina "Dones víctimes de la guerra" i "Infants oblidats de la guerra" per la seva tasca de denúncia de les violacions com a arma de guerra, de lluita contra la impunitat i d'empoderament i visibilització de víctimes de la violència sexual.

2 Concurs ICIP de Hip-hop per la Pau

El Concurs ICIP de Hip-hop per la Pau té per objectiu promoure els valors de la cultura de pau i la noviolència entre els joves a través del hip-hop. Nascut l'any 2016, aquest concurs té el suport del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, l'Agència Catalana de la Joventut i l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament.

L'acte de lliurament dels premis del 7è Concurs de Hip-hop per la Pau ha tingut lloc el mes d'abril a la Lleiàltat Sant-senca de Barcelona, amb participació dels grups guardonats

Modalitat 1: adreçada a estudiants d'ESO, formació professional i batxillerat de Catalunya

- **Primer premi:** "A terra les fronteres", videoclip creat per alumnes de l'Institut Josep Brugulat de Banyoles (Pla de l'Estany), guanyador de l'enregistrament i producció musical d'una peça de rap en un estudi professional de gravació amb assessorament artístic. La cançó advoca per la humilitat i l'esperit crític: "Que les teves opinions no siguin prejudicis. Necessitem raons per desfer-nos d'aquests vicis", canta l'alumnat.
- **Segon premi:** "Retumba", videoclip creat per alumnes de l'Institut Vall de Llémena, de Sant Gregori (Gironès), guanyador d'un taller de rap impartit per un/a professional del hip-hop. El jurat ha valorat l'esperit empoderador i transformador que es desprèn de l'obra i la crida a la implicació personal per passar a l'acció.
- **Mencions especials:** El jurat ha destacat la qualitat artística de l'obra "Mi manifesto", un videoclip creat per alumnes de l'EMAV-Escola de Mitjans Audiovisuals de Barcelona (Barcelonès), i la producció i posada en escena de l'obra "Malson", dels alumnes de l'Institut Pla de les Moreres de Vilanova del Camí (Anoia).

Modalitat 2: adreçada a joves d'entre 12 i 25 anys vinculats a centres i entitats juvenils, cultural, cíviques o d'acció socioeducativa de Catalunya

- **Primer premi:** "Un toc de Salt", videoclip creat per joves de Salt (Gironès) que participen en el projecte que porta el mateix nom de la cançó. El projecte és una iniciativa de Palau Vincles, projecte social de la Fundació Orfeó Català – Palau de la Música Catalana. Han guanyat l'enregistrament i producció musical d'una peça de rap en un estudi professional de gravació amb assessorament artístic. L'obra ens posa a la pell de joves de famílies d'immigrants que senten que no són ni d'aquí ni d'allà i reivindiquen tant l'art com l'amistat com a elements alliberadors.
- **Segon premi:** "Futur just", videoclip creat per joves de Santa Maria de Palautordera i de Sant Celoni que col·laboren amb la Coordinadora pel Comerç Just i les Finances Ètiques de Barcelona (Barcelonès), guanyador d'un taller de rap impartit

per un/a professional del hip-hop. L'obra és una crítica al capitalisme i una crida a ser consumidors responsables.

- **Menció especial:** "L'empatia s'ha d'entendre", creada per joves del CEE Sant Rafael de Tarragona (Tarragonès). El jurat ha destacat la representació dels elements i valors de la cultura hip-hop i el missatge inclusiu que transmet l'obra.

L'any 2023 s'ha obert la convocatòria de la vuitena edició del concurs, que es resoldrà el 2024.

3 Premi ICIP Alfons Banda

El Premi ICIP Alfons Banda reconeix treballs de l'alumnat de segon cicle d'Educació Secundària Obligatòria (ESO) i d'educació postobligatòria (Batxillerat i cicles formatius de grau mitjà i superior) que promoguin l'anàlisi i l'obtenció de resultats en el camp teòric de la construcció d'una cultura de pau o l'aplicació pràctica de la gestió no violenta dels conflictes.

Aquest guardó forma part dels Premis de Recerca Jove que atorga el Departament de Recerca i Universitats i l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR) amb l'objectiu de fomentar l'esperit científic del jovent.

Treballs guardonats amb el 6è Premi ICIP Alfons Banda

- "Muts i a la gàbia! Sobre la llibertat d'expressió i els seus límits", de Berlín Piñero Masanés, alumna de l'Institut Cendrassos de Figueres.
- "360 minuts dins d'un centre penitenciari", de Sara De Haro Vitova i Gisela Pérez Sánchez, alumnes de l'Institut El Cairat d'Esparreguera.

Els treballs guardonats tenen una dotació econòmica de 850 euros cadascun.

L'any 2023 s'ha obert la convocatòria de la setena edició del Premi ICIP Alfons Banda, que es resoldrà l'any 2024.

4 Subvencions

Un any més, l'ICIP ha obert les convocatòries anuals per a la concessió d'ajuts a treballs de recerca en l'àmbit de la pau (R-ICIP) i per a projectes d'entitats, fundacions i cooperatives sense afany de lucre destinats a la promoció de la pau.

Projectes subvencionats en la convocatòria 2023 de treballs de recerca en l'àmbit de la pau, per un import global de 78.188 euros:

- Dones i pau a la Casamance (Senegal): de la cultura i la memòria a la mediació (UDL)
- Xarxes socials i esport com a espais per a la construcció de la identitat de lloc i la reproducció de discursos de gènere i ètnia dominants entre adolescents: una comparació entre Catalunya i Zuid-Holland (UVIC)
- Co-creació de visites a espais de memòria històrica per part de col·lectius amb experiència d'exili (CETT)
- Dinàmiques de polarització i despolarització política a Catalunya (UB)
- Accés a la justícia en el context d'abusos corporatius: la litigació com a estratègia de resistència i d'empoderament a les víctimes (URV)
- Dissuasió nuclear, educació i canvi transformacional (UOC)
- Violències a la Mediterrània: Migracions, Seguretat, Drets Humans, Tecnificació i Digitalització del control (UPF)
- Canvi climàtic i securització al Sahel. Marcs emergents d'insecurització des del paradigma de la seguretat ecològica (URL)

Projectes subvencionats en la convocatòria 2023 d'entitats sense afany de lucre, per un import global de 79.316,35 euros:

- Cartografies tèxtils de la diàspora afganesa (Associació Cultura La Quinta Pata)
- Eines per al diàleg rural (Micel Rural Coop)
- Fills de la utopia (Associació Cultural Azahara)
- Educar per la pau des dels drets humans (Fundació Pau Casals)
- Enfortiment de les dones migrants constructores de pau i seguretat (Associació Mujer Diàspora)
- Facilitant la participació de la gent gran en el diàleg ecosocial enfront el conflicte climàtic (L'Esberla)
- El teatre com a vehicle per a una pau positiva i justa i una seguretat comuna (Fundipau)

En tots dos casos, el període d'execució dels projectes és de dotze mesos i finalitzarà el 29 de setembre de 2024.

Exposicions i producció de materials audiovisuals

Des de la seva creació, l'ICIP ha produït diferents exposicions i materials audiovisuals, relacionats amb les temàtiques de les quatre àrees de treball. Les exposicions estan a disposició de les entitats, organitzacions i administracions que estiguin interessades a fer-ne difusió i promoure la sensibilització sobre la cultura de pau.

“Cara a cara amb les violències. Relats de resiliència a Centreamèrica”

Exposició creada per Ruido Photo i produïda per l'ICIP. A través de la fotografia i d'entrevistes, la mostra fa un recorregut per les múltiples cares de les violències que afecten la vida quotidiana a tres països de Centreamèrica, coneguts com el Triangle Nord: El Salvador, Guatemala i Hondures. Alhora, posa cara a persones valentes que dediquen el seu temps a fer front a aquestes violències, amb una sorprenent capacitat de resiliència.

L'any 2023 la mostra s'ha pogut veure al Museu d'Història de la Immigració de Catalunya, situat a Sant Adrià del Besòs, i carrers i places de Cornellà de Llobregat, Gavà, Sant Joan Despí i Santa Perpètua de Mogoda.

Imatge de l'exposició “Cara a cara amb les violències. Relats de resiliència a Centreamèrica”

“Para volverte a ver”

Curt que mostra l'exili colombià a Europa i la seva contribució en el procés de la Comissió de la Veritat de Colòmbia. El documental, produït per Mandorla Films, es va estrenar el juliol de 2022 i durant el 2023 s'ha projectat a diferents festivals de cinema: a la secció oficial del VII Festival Internacional de Cinema per la Memòria Democràtica de Madrid (FESCIMED), al festival Cine a la Calle de Barranquilla (Colòmbia) i al XXVI Ícaro Festival Internacional de Cinema a Centreamèrica de Guatemala.

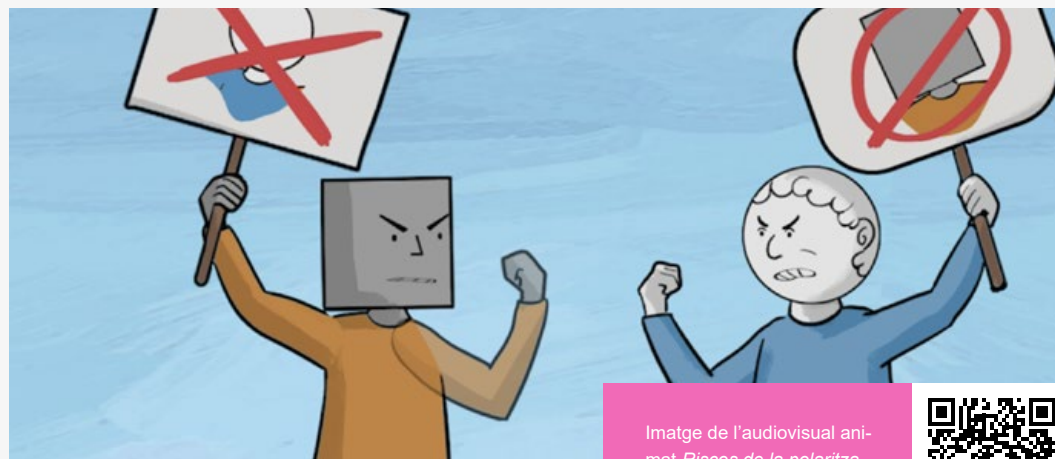

Imatge del documental *Para volverte a ver*, produït per l'ICIP i Mandorla Films

“Riscos de la polarització tòxica: com fer-hi front”

Breu audiovisual animat, produït per l'ICIP i Intutivo Films, que esbossa els símptomes i els riscos de la polarització tòxica – un fenomen creixent i preocupant en moltes democràcies consolidades- i ofereix eines per a fer-hi front. L'audiovisual està disponible en català, castellà i anglès al canal de YouTube de l'ICIP.

Imatge de l'audiovisual animat *Riscos de la polarització tòxica*, produït per l'ICIP

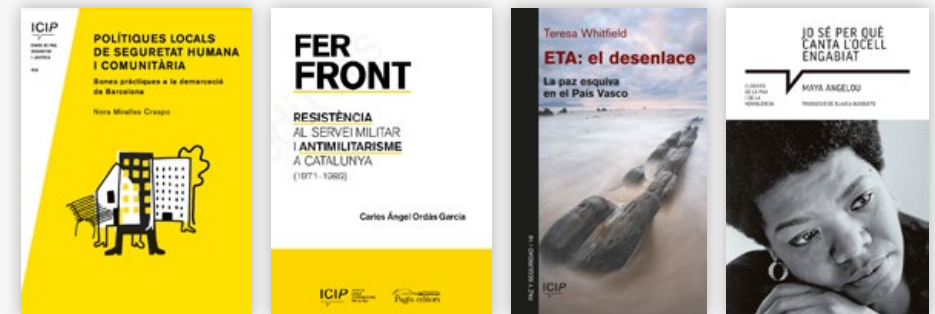

Col·leccions de llibres

L'ICIP disposa de quatre col·leccions de llibres, editats en col·laboració amb diferents editorials, que tenen l'objectiu de difondre la cultura de pau entre un públic ampli. Les col·leccions compten amb un total de 81 llibres.

El 2023 ha sortit publicat un títol de cada col·lecció i l'ICIP ha organitzat presentacions públiques de cadascuna de les novetats editorials i clubs de lectura.

Títols publicats el 2023

- **Polítiques locals de seguretat humana i comunitària: Bones pràctiques a la demarcació de Barcelona**, de Nora Miralles Crespo. Col·lecció “Eines de pau, seguretat i justícia”.

Aquest eina de treball reflexiona sobre la necessitat d'entendre la seguretat pública com la gestió preventiva i transformativa de totes les formes de violència, a partir d'una òptica comunitària.

Presentació pública el mes de març a la sala d'Actes de La Model de Barcelona, amb participació de l'autora, en el marc d'una jornada de treball dedicada a les polítiques locals de seguretat humana i comunitària.

- **Fer Front. Resistència al servei militar i antimilitarisme a Catalunya (1971-1989)**, de Carlos Ángel Ordás. Col·lecció “Noviolència i lluita per la pau”, coeditada amb Pagès editors.

Història de l’articulació del moviment antimilitarista a Catalunya, centrada en l’oposició al servei militar obligatori, a través d’un recorregut pels diversos tipus de resistència que han aconseguit una de les grans fites de la lluita noviolenta.

Presentació pública el mes de febrer a la sala d’actes de La Model de Barcelona, amb participació de l’autor.

- **ETA: el desenlace. La paz esquiva en el País Vasco**, de Teresa Whitfield. Col·lecció “Paz y seguridad”.

Relat detallat del llarg camí transcorregut fins a la declaració de cessament de l’activitat armada d’ETA. Publicat per primera vegada en anglès el 2014, aquesta traducció al castellà inclou una revisió actualitzada del procés fins a l’actualitat.

Gira de presentació del llibre a Vitòria, Sant Sebastià, Madrid i Barcelona amb participació de l’autora i de persones coneixedores del conflicte basc: Felix Iriarte, Maider Maraña, Paul Rios, Luis R. Aizpeolea i Mònica Terribas.

Presentació del llibre *ETA: el desenlace* a la llibreria La Central del Raval de Barcelona, juny de 2023

- **Jo sé per què canta l’ocell engabiat**, de Maya Angelou. Col·lecció “Clàssics de la pau i la noviolència”, coeditada amb Angle editorial.

Primer volum de les novel·les autobiogràfiques de Maya Angelou, que mostra la vida quotidiana sota la segregació racial i dona veu a gran part de la població negra dels Estats Units durant la primera meitat del segle XX.

Presentació pública el mes de novembre a la llibreria Ona de Barcelona, amb participació de l’escriptora i membre de la Junta de Govern de l’ICIP, Remei Sipi; l’activista panafricanista Jeffrey Abé Pans; i l’editora i membre de la Junta del PEN Català, Diana Rahmouni.

Altres presentacions

El 2023 també han tingut lloc diferents presentacions públiques del llibre *Papers de Pau*, editat per l’ICIP i Angle Editorial el 2022 dins la col·lecció “Clàssics de la pau i la noviolència”. Es tracta d’un recull de textos d’Arcadi Oliveres, síntesi del seu pensament pacifista. Els editors del llibre, Jordi Algué i Mar Valldeoriola, han participat en presentacions a la Universitat de Lleida, a Sùria, Roquetes, Artés i a l’Ateneu Rebel de Barcelona.

Així mateix, l’ICIP ha organitzat la presentació, en format virtual i en anglès, del llibre *Un marc alternatiu per a la seguretat*, publicat el 2022 a la col·lecció “Eines de pau, seguretat i justícia”. La sessió, presentada per un dels autors del llibre, Teddy Baker, s’ha organitzat conjuntament amb la xarxa europea d’entitats de pau EPLO i s’ha adreçat a un públic de parla anglesa especialitzat en la construcció de pau.

Publicacions futures

D’altra banda, el 2023 s’ha treballat en l’elaboració i redacció de tres nous llibres per a la col·lecció “Eines de pau, seguretat i justícia” que seran editats i publicats el 2024. Per una banda, *Bidelagun: Acompanyament a processos de diàleg a Euskal Herria*, escrit per Aitziber Blanco Goikotxea; per altra, *Interseccionalitat i polítiques locals de seguretat: un diàleg possible*, fruit del projecte “Incorporació de la perspectiva

feminista i interseccional a les polítiques locals de seguretat i prevenció” del Centre d'Estudis Interdisciplinaris de Gènere de la UVic-UCC; i finalment, *Memoria Activa: metodología psicosocial para la construcción de paz con mujeres inmigrantes y refugiadas*, elaborat per Mujer Diáspora.

Clubs de lectura

Un any més l'ICIP ha ofert clubs de lectura sobre llibres publicats a les col·leccions pròpies, amb l'objectiu de contribuir a la difusió de la cultura de pau.

Concretament, el 2023 l'ICIP ha coorganitzat el Club de Lectura de Pau i Drets Humans de Girona, en col·laboració amb la xarxa de Biblioteques de Girona i la Coordinadora d'ONG Solidàries de les comarques gironines. Al llarg de l'any han tingut lloc tres sessions, totes elles a la Biblioteca Just M. Casero de Girona.

El primer club de lectura va girar al voltant del llibre *Papers de Pau*, selecció de textos d'Arcadi Oliveres; la segona sessió es va centrar en el còmic *Transparentes: historias del exilio colombiano*, de Javier de Isusi, publicat per l'ICIP en el marc del treball amb la Comissió de la Veritat de Colòmbia. La tercera proposta va ser el llibre *Johnny va agafar el fusell*, publicat en coedició amb Angle Editorial.

Biblioteca

L'ICIP compta amb un extens fons bibliogràfic, de més de 9.850 volums, centrat en les temàtiques de la noviolència, la construcció de pau, la transformació de conflictes, les ciències polítiques, les relacions internacionals, el desarmament, el terrorisme, la cooperació i el desenvolupament, i els moviments socials noviolents.

El fons va creixent any rere any – el 2023 s'han adquirit 130 títols- si bé des de l'any 2022 la Biblioteca de l'ICIP no disposa d'un espai físic independent que permeti l'obertura al públic en general, el servei de préstec i la transferència de coneixement pròpia d'un centre de documentació.

Actualment, a la seu de les oficines de la institució – situada al carrer Aragó 244 – hi

ha un únic punt de treball habilitat pels usuaris que vulguin consultar el fons. Si que funciona amb normalitat el préstec interbibliotecari, ja que la biblioteca de l'ICIP és membre de la Xarxa de Biblioteques Especialitzades de la Generalitat de Catalunya (XBEG) i des del 2016, membre associat del Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya (CSUC). També està integrada al Catàleg Col·lectiu de les Universitats Catalanes (CCUC) amb més de cinc milions de títols que dona accés a més de deu milions de documents físics. Incorpora els fons de les biblioteques membres del CSUC i d'altres biblioteques associades.

Sinergies amb altres actors i internacionalització

Una de les principals apostes de l'ICIP és crear sinergies entre actors socials, acadèmics i institucionals, tant a Catalunya com a nivell global, amb diversos nivells de col·laboració. Aquesta aposta s'ha reforçat el 2023 amb la creació d'un lloc de treball específic d'aliances estratègiques. Des d'aquesta posició, l'ICIP ha participat activament en els preparatius del Fòrum Català per la Pau, que es desenvoluparà durant els anys 2024 i 2025.

1 Fòrum Català per la Pau

El Fòrum Català per la Pau és un procés participatiu de reflexió i debat que neix amb un doble objectiu. D'una banda, dissenyar una política pública de pau a Catalunya i desplegar, d'aquesta manera, la Llei de Foment de la Pau aprovada el 2003 pel Parlament de Catalunya. I de l'altra, enfortir el moviment per la pau català -les agendes i les capacitats d'incidència social i política de les organitzacions socials – i renovar el discurs de les entitats de pau i la mobilització social.

El Fòrum Català per la Pau és una iniciativa fruit de la col·laboració social i institucional impulsada pel Govern de Catalunya, el Consell Català de Foment de la Pau, l'ICIP i el teixit associatiu. El Fòrum tindrà una durada de dos anys (2024-2025) i és un procés obert al qual es poden vincular totes les organitzacions i institucions compromeses amb els valors de la cultura de pau i la justícia global.

FC **FORUM**
CATALÀ
PER LA PAU

Per tal de portar a terme la creació de la política pública de pau, el Fòrum Català per la Pau estableix un procés de participació ciutadana amb l'obertura de tres canals: deu sessions deliberatives arreu del país, sessions autogestionades promogudes per entitats i institucions, i aportacions en línia al web participa.gencat.cat.

Els debats del Fòrum giraran al voltant de cinc eixos temàtics:

- Cultura de pau
- Seguretat i justícia
- Conflictes armats
- Reptes globals
- Dones, pau i seguretat

En el context de preparatius del Fòrum Català per la Pau, el 2023 l'ICIP ha encarregat l'elaboració de dos informes. D'una banda, un diagnòstic sobre l'estat de les polítiques de pau a Europa, que s'ha publicat a la col·lecció Informes ICIP amb el títol *Polítiques de pau europees: estudi comparatiu*, i de l'altra, un diagnòstic sobre les actuacions de foment de la pau a Catalunya, el qual es publicarà el 2024.

Així mateix, el desembre de 2023 l'ICIP ha obert una convocatòria per l'elaboració d'un tercer estudi, en aquest cas centrat en l'estat actual i els reptes futur del moviment per la pau a Catalunya. Aquest darrer diagnòstic també es publicarà el primer semestre de 2024.

Per encàrrec del Consell Català de Foment de la Pau, l'ICIP ha redactat el Marc Conceptual del Fòrum Català per la Pau, amb el títol "Menys violències, més justícia global".

2 Participació en organismes, xarxes i conferències internacionals

▪ Consell Català de Foment de la Pau

El director de l'ICIP té el càrrec de vicepresident segon d'aquest òrgan consultiu del Govern i de participació. El Consell està integrat per representants de l'Administració de la Generalitat, dels ens locals, dels grups parlamentaris, de les organitzacions no governamentals per la pau i altres institucions i personalitats rellevants, reconegudes per les seves activitats en favor de la pau. Una de les funcions del Consell és proposar les persones candidates a ser membres de la Junta de Govern de l'ICIP elegides pel Parlament de Catalunya.

▪ Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia

L'ICIP és entitat observadora de la Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia, una aliança que té per objectiu potenciar els vincles i la col·laboració amb les entitats integrants de la plataforma. La participació formal de l'ICIP a la Taula permet enfortir la tasca relacionada amb la construcció de pau a Colòmbia, sobretot en l'àmbit de l'acompanyament a processos de veritat, justícia i reconeixement de les víctimes del conflicte armat colombià. L'ICIP participa regularment a les activitats de la Taula, com són les Jornades anuals celebrades el novembre de 2023 amb el títol "Drets Humans i narcotràfic a Colòmbia. Responsabilitats globals per a la construcció de pau i la defensa dels pobles".

▪ Taula Catalana pels Drets Humans i la Pau a Amèrica Central

El desembre de 2023 s'ha constituït la Taula Catalana pels Drets Humans i la Pau a Amèrica Central, una iniciativa sorgida de diverses entitats de la societat civil amb l'objectiu d'actuar conjuntament sobre la greu crisi de democràcia, seguretat i drets humans que viuen països com Nicaragua, Hondures, El Salvador i Guatemala. L'ICIP dona suport a aquesta nova plataforma i ha acompanyat les entitats en el seu procés de creació.

▪ **European Peace Liason Office, EPLO**

L'objectiu d'aquesta plataforma europea d'ONG és influir en les polítiques públiques de la Unió Europea de construcció de pau i prevenció dels conflictes violents. Alhora és un espai de cooperació i col·laboració entre les organitzacions europees de referència en la promoció de la pau i també ofereix formació especialitzada en aquest àmbit. La xarxa inclou 50 organitzacions membres provinents de 17 països diferents. L'ICIP forma part de la xarxa des de 2019 i el director, Kristian Herbolzheimer, és membre de la seva junta directiva.

▪ **Asociación española de investigación para la paz, AIPAZ**

L'ICIP és membre de la xarxa AIPAZ des de la seva creació, l'any 2008. La xarxa està formada per 25 ONG, centres d'investigació, fundacions, càtedres, instituts i persones relacionades amb la investigació i educació per la pau al conjunt de l'Estat espanyol.

▪ **Plataforma per a la Construcció de Pau a Mèxic**

L'ICIP és una de les institucions impulsores d'aquesta Plataforma constituïda formalment l'any 2022 amb l'objectiu de ser un espai d'anàlisi, intercanvi de coneixements, solidaritat i acció col·lectiva en el context de múltiples violències que es registren a Mèxic. El 2023 la Plataforma ha celebrat la seva segona trobada al sud de Ciutat de Mèxic, concretament a Casa Xitla (vegeu més informació a l'apartat "Àrees de treball").

La Plataforma està integrada per les següents organitzacions: Aluna Acompañamiento Psicosocial, Artículo 19, Brigada Humanitaria de Paz Marabunta, Centro de Colaboración Cívica, Centro de Derechos Humanos Fray Bartolomé de las Casas, Código DH, Consorcio Oaxaca, Coreco - Consejo de apoyo a la unidad y reconciliación comunitaria, Educa, Eutopía y Estrategia, GPPAC, ICIP, Iniciativa Whitaker, Lekil Kuxlejal, Mira Feminismos y Democracia, Notre Dame Violence and Transitional Justice Lab, Partners Global, Periodistas de a Pie, Poder, Serapaz - Consultoría para la Construcción de Paz, SERPAJ, Servicio Civil para la Paz de Pan para el Mundo, Sipaz, SweFor i Taula per Mèxic.

▪ **Xarxa Llatinoamericana de Dones, Pau i Seguretat**

L'ICIP forma part des de 2020 d'aquesta aliança que té per objectiu contribuir a la construcció de pau d'Amèrica Llatina, el Carib i les seves diàspores, des d'una perspectiva feminista i mitjançant la generació de coneixement, incidència i acció col·lectiva. A més de l'ICIP, entre les entitats impulsores del grup hi ha Serapaz, Jass, Ciase, Cinep i Mujer Diáspora. L'any 2023 la xarxa ha estrenat web propi (<https://www.red-lmps.org/>) el qual recull articles, vídeos, podcasts i actualitat sobre l'agenda de Dones, Pau i Seguretat. Entre els vídeos que es poden consultar al web hi ha els de l'anomenada "Escola Feminista", un espai de formació i intercanvi impulsat per la xarxa que permet compartir amb les diverses persones participants experiències sobre temes clau en relació amb la seguretat, la pau, i el diàleg des d'un enfocament feminista.

▪ **Build Peace Conference 2023**

El mes de desembre, una representació de l'ICIP ha participat a la conferència anual de l'organització Build Up, que en aquesta ocasió ha tingut lloc a Nairobi, a Kènia. Build Up és una entitat que promou la recerca i la reflexió sobre la intersecció entre la tecnologia i la construcció de pau i la Build Peace Conference 2023 ha tingut per objectiu debatre sobre els reptes per la pau i la transformació de conflictes en l'era digital. Es tracta d'un fòrum internacional que en aquesta desena edició s'ha centrat en el rol que juga l'art i la tecnologia en la creació d'identitats, i com aquestes són rellevants per a la transformació i la dinàmica dels conflictes, a nivell mundial però concretament a la regió de l'Àfrica oriental.

3 Suport a iniciatives de foment de la pau

▪ Ciutats Defensores dels Drets Humans

Des de l'any 2013 l'ICIP forma part de les institucions públiques i organitzacions que donen vida al projecte Ciutats Defensores dels Drets Humans, en el qual participen diferents municipis catalans. L'objectiu de la iniciativa és donar a conèixer la tasca dels i les activistes pels drets humans d'arreu del món a través del seu propi testimoni i conscienciar la ciutadania sobre la necessitat d'integrar la defensa dels drets humans en la nostra tasca quotidiana.

L'any 2023 s'ha celebrat la XIII edició del projecte, la qual ha constatat de dues gires. La primera part va tenir lloc a la primavera, del 19 al 28 d'abril, i la segona, del 2 a l'11 d'octubre. Els eixos temàtics han estat la defensa de la terra i el medi ambient; la defensa de les dones i el col·lectiu LGTBIQ+; el dret a la pau, drets civils i polítics; i el dret de les persones migrades i refugiades. En total, tretze activistes han participat en la darrera edició del projecte, provinents de l'Afganistan, Colòmbia, El Salvador, Equador, Guinea Equatorial, Mèxic, Nicaragua, Nigèria, Palestina, Senegal i Xile.

▪ Cicle “Construint la Pau”

En col·laboració amb la Xarxa de Biblioteques de Barcelona, l'ICIP ha organitzat el cicle “Construint la pau. Més enllà de l'absència de violència”, el qual ha tingut lloc durant el mes de maig en cinc biblioteques de la ciutat. L'ICIP ha ofert quatre conferències, amb els títols: “Conviure en la diferència”, “Com s'acaben les guerres”, “Violències més enllà de les guerres”, “Afrontar el passat per construir el futur”, “Repensar la seguretat des del feminisme”.

El cicle s'ha concebut per oferir una visió actual de la diversitat de violències que afrontem en el nostre dia a dia – directes, culturals, estructurals- i una perspectiva de com es poden gestionar des de diferents àmbits d'actuació per avançar cap a una pau completa. Coincidint amb el cicle, l'ICIP ha elaborat una guia de lectures sobre les temàtiques de les diferents sessions.

▪ Cicle “Argumenta BCN”

L'ICIP ha participat en quatre sessions del cicle de converses “Argumenta BCN”, organitzat per la Xarxa de Centres Cívics de Barcelona entre el 20 d'abril i el 8 de juny. El 2023 el cicle s'ha centrat en reflexionar sobre les conceptes de pau, violència i conflicte, i l'ICIP ha participat en les sessions de la temàtica “I després de la guerra, què? Un repàs de processos de pau en conflictes a Espanya i l'Amèrica llatina”, en les quals s'ha aprofundit en els processos i mecanismes de negociació, reparació i justícia necessaris per aconseguir contextos de convivència estable. Les conferències han tingut lloc en diferents centres cívics i biblioteques de Barcelona.

▪ II Setmana per la Pau Arcadi Oliveres

La Setmana per la Pau és un iniciativa de l'organització Justícia i Pau que vol ser un espai de trobada, obert a la participació de la ciutadania, amb l'objectiu de mantenir viu el missatge i llegat pacifista d'Arcadi Oliveres. En el marc de l'esdeveniment, el 2023 s'ha estrenat el primer concurs de “Murals per la Pau”, organitzat amb la col·laboració de l'ICIP, la Fundació TMB i el Taller d'Art, Cultura i Creació (TACC).

Obres guanyadores del I Concurs de “Murals per la Pau”, pintades a diferents andanes de la Línia 3 del metro de Barcelona

El concurs ha nascut amb la voluntat de convertir espais de pas, com són les andanes del metro, en espais d'incidència i sensibilització que transformin mirades. És per això que les tres obres guanyadores s'han pintat en tres espais situats a l'andana de la parada de metro de Diagonal (Línia 3) de Barcelona. Un quart mural honorífic ha estat pintat per l'artista Bernat Oliveres, fill d'Arcadi Oliveres. Com a institució col·laboradora, l'ICIP ha participat en el jurat del concurs.

▪ World Peace Forum Barcelona

L'ICIP ha estat una de les institucions col·laboradores de la quinzena edició d'aquest fòrum internacional, que el 2023 s'ha celebrat a Barcelona i que organitza la Fundació Fomento Europeo. Al llarg de tres dies, del 23 al 25 de novembre, diversos espais de la ciutat han estat l'escenari de debats, conferències i actuacions relacionades amb el foment de la pau. Entre les diferents activitats, l'ICIP ha promogut la conferència del filòsof i dissident iranià Ramin Jahanbegloo al Reial Cercle Artístic, amb el títol "La rellevància de la noviolència en el món actual", presentada pel director de l'ICIP, Kristian Herbolzheimer.

El filòsof i dissident iranià Ramin Jahanbegloo durant la seva participació en el World Peace Forum

▪ III Concurs de pòdcasts Ruta Mediterrània

L'ICIP col·labora amb aquest certamen juvenil que convoca l'entitat Jivar Creació i Societat i que té per objectiu aprofundir en el coneixement sobre la Mediterrània, la història d'Al-Àndalus, la interculturalitat i la cultura de pau. La tercera edició del concurs s'ha convocat el 2023 i està oberta fins al març de 2024. El certamen s'adreça a joves de 12 a 20 anys de Catalunya.

▪ Perifèria Beat Festival

Per segon any consecutiu l'ICIP ha estat una de les institucions participants del Perifèria Beat, el festival d'art urbà de Barcelona que s'ha celebrat el mes d'octubre en diferents espais de la ciutat. L'ICIP ha convidat la rapera Rebeca Lane procedent de Guatemala i ha organitzat la taula rodona "Peace beats: cultura urbana i vincles comunitaris" (14 d'octubre).

▪ Diàlegs de Pedralbes

El cicle "Diàlegs de Pedralbes" és un punt de trobada a través de la conversa entre especialistes de diverses disciplines. Els diàlegs proposen, des de la pluralitat i el respecte a les diferents tradicions culturals, religioses i ideològiques, una reflexió sobre el paper de l'espiritualitat i la interioritat en diferents àmbits de la societat. El 2023 el cicle s'ha centrat en el tema "Pensar la pau, pensar la guerra". El director de l'ICIP, Kristian Herbolzheimer, ha estat un dels ponents convidats, amb la conferència titulada "Què és la pau?", el 14 de febrer al Monestir de Pedralbes de Barcelona.

4 Col·laboracions

En aquest apartat s'inclouen les col·laboracions establertes al llarg de l'any amb institucions, universitats i centres de recerca i acadèmics, organitzacions socials i culturals per a la coorganització d'activitats, projectes, publicacions i iniciatives compartides, i col·laboracions a partir de projectes subvencionats per l'ICIP.

3.1 Institucions

- Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament
- Agència Catalana de Joventut
- Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca
- Ajuntaments de Barcelona, Capellades, Cornellà, El Prat de Llobregat, Gavà, L'Hospitalet de Llobregat, Mataró, Ripollet, Sabadell, Sant Joan Despí i Santa Perpètua de Mogoda, Lleida.
- Casa Amèrica Catalunya
- Centre d'Estudis d'Opinió
- Centre d'Estudis de Temes Contemporanis
- Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible - Aliança Catalunya 2030
- Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya
- Cos de Mossos d'Esquadra de Catalunya (regió policial central)
- Departament d'Acció Exterior i Unió Europea de la Generalitat de Catalunya
- Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya
- Departament de Justícia, Drets i Memòria de la Generalitat de Catalunya
- Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya
- Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya (Direcció General d'Anàlisi i Prospectiva)
- Diputació de Barcelona (Oficina de Cooperació al Desenvolupament, Àrea d'Igualtat i Sostenibilitat Social i Gabinet de Prevenció i Seguretat)
- Fons Català de Cooperació al Desenvolupament
- Institut d'Estudis Catalans
- Ministeri d'Assumptes Exteriors, Unió Europea i Cooperació del Govern espanyol
- Parlament de Catalunya (Comissió d'Acció Exterior, Transparència i Cooperació, Comissió d'Estudi sobre el Model Policial i Mesa del Parlament)

3.2 Universitats i altres centres de recerca i acadèmics

- Centre d'Estudis d'Hoteleria i Turisme, CETT
- CIDOB
- Col·legi d'Educahores i Educadors Socials de Catalunya
- Institut Metròpoli
- Institut Provençana
- Instituto Colombo-Alemán para la Paz, CAPAZ
- Instituto de Estudios sobre Desarrollo y Cooperación Internacional – Hegoa (País Basc)
- ISOR (Investigacions en Sociologia de la Religió, UAB)
- Memory Studies Association
- Universitat Autònoma de Barcelona
- Universitat d'Amsterdam
- Universitat de Barcelona
- Universitat de Girona
- Universitat de Lleida
- Universitat de Vic
- Universidad Iberoamericana (Mèxic)
- Universitat Oberta de Catalunya
- Universitat Pompeu Fabra
- Universitat Ramon Llull
- Universitat Rovira i Virgili

3.3 Col·laboracions amb organitzacions socials

- Baketik (País Basc)
- Berghof Foundation (Alemanya)
- Build Up
- Center for Civic Liberties (Ucraïna)
- Centre Delàs d'Estudis per la Pau
- Consell de Joventut de Barcelona
- Coordinadora d'ONG Solidàries de les comarques gironines i l'Alt Maresme
- Coordinadora d'ONGD i AMS de Lleida
- Foro Social Permanente (País Basc)
- Fundació Joan Maragall

- Fundació Paco Candel
- Fundació Sueca pels Drets Humans
- FundiPau
- Institut de Drets Humans de Catalunya
- Institute for Integrated Transitions, IFIT
- Intermediate
- Justícia i Pau
- Lafede.cat, organitzacions per la justícia global
- Memorial (Rússia)
- Novact
- Norwegian Centre for Conflict Resolution, NOREF (Noruega)
- Red de Solidaridad para la Transformación Social, REDS
- Red Latinoamericana de Seguridad Incluyente y Sostenible, FES (Colòmbia)
- Serapaz (Mèxic)
- Sudergintza (País Basc)
- Swisspeace (Suïssa)
- Taula de Diàleg per la Convivència del Guinardó
- Taula per Mèxic
- Universitat Internacional de la Pau
- Viasna, Human Rights Center (Bielorússia)

3.3 Col·laboracions amb agents i organitzacions culturals

- Angle Editorial
- Ateneu Barcelonès
- Biblioteca Just M. Casero de Girona
- Born Centre de Cultura i Memòria
- Centre de Cultura Contemporània de Barcelona
- Cultura i conflicte
- Erol Urbà
- Festival de Cine Colombia Migrante
- Fundació Lluís Coromina
- Fundació Paco Candel
- Heal Hop
- Hip-hop Works Spain

- Impacte, Festival de Cinema i Drets Humans de Catalunya
- Kult Cooperativa
- La Casa dels Clàssics
- La Conga Music
- Museu d'Història de la Immigració de Catalunya
- Mandorla Films
- Pagès Editors
- PEN Català
- Perifèria Beat Festival
- Ruido Photo
- Unlock Art
- Versembrant
- Xarxa de Biblioteques de Barcelona
- Xarxa de Biblioteques de Girona
- Xarxa de Centres Cívics de Barcelona

3.5 Entitats receptores d'una subvenció ICIP 2023

- Associació Cultura La Quinta Pata
- Associació Cultural Azahara
- Fundació Pau Casals
- FundiPau
- L'Esberla
- Micel Rural Coop
- Mujer Diàspora

3.5 Entitats guardonades amb el Premi ICIP 2023

- Dones víctimes de la guerra de Bòsnia i Hercegovina
- Infants oblidats de la guerra

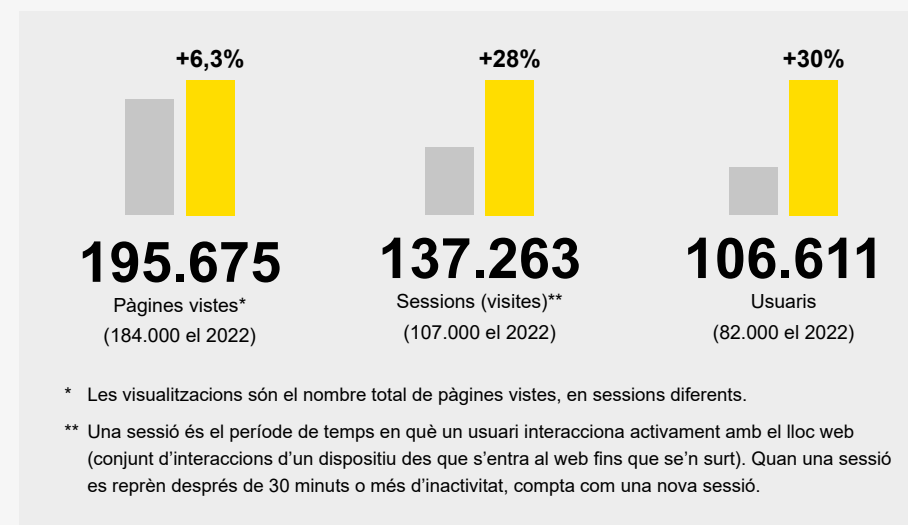
Difusió externa

L'ICIP difon regularment les activitats, iniciatives, publicacions i projectes en marxa a través del web www.icip.cat, les xarxes socials i butlletins. Els diferents materials de difusió interna i externa, online i offline, responen a una identitat corporativa i marca pròpia.

1 El web de l'ICIP

El canal principal de difusió de la institució és el web www.icip.cat, disponible en català, castellà i anglès, i amb enllaços a les diferents xarxes socials on l'ICIP té presència. El web recull la informació referent a les quatre àrees de treball, els diferents canals i suports de transmissió de coneixements i de divulgació de la cultura de pau, les activitats i iniciatives de l'Institut i un enllaç directe a la Biblioteca com a centre de referència en el seu àmbit a Catalunya.

El web s'actualitza diàriament i el 2023 ha mantingut un creixement constant del de visites i usuaris.

2 ICIP e-Butlletins

Amb l'objectiu de millorar l'impacte de difusió dels butlletins electrònics i incrementar el nombre de subscripcions, el 2023 l'ICIP ha adoptat la plataforma d'enviament de butlletins Flodesk i ha creat llistes especialitzades segons el contingut i l'idioma (català, castellà o anglès). Les diferents llistes compten amb un total de més de 5.000 subscripcions.

3 Xarxes socials

Les xarxes socials són un canal prioritari per a la difusió de les activitats i novetats de l'ICIP i un fòrum de debat i d'intercanvi d'opinions amb la ciutadania. Els diferents canals han mantingut una tendència creixent el 2023 en el nombre de seguidors i interaccions.

Les xarxes socials amb més presència continuen sent Twitter i Facebook, si bé l'increment més destacat el 2023 s'ha registrat al canal d'Instagram, seguit de LinkedIn. També ha crescut, tot i que de manera més moderada, el canal ICIPTube de YouTube, el qual permet la difusió en directe d'esdeveniments i actua com un repositori dels vídeos de les activitats enregistrades.

Per últim, l'ICIP compta amb un canal de Flickr on es poden trobar les imatges més destacades de les activitats pròpies. Actualment, es poden consultar un miler de fotografies.

EVOLUCIÓ XARXES SOCIALS (nombre de seguidors)

	2021	2022	2023
TWITTER	8.700	9.500	10.150
FACEBOOK	6.500	6.600	6.500
INSTAGRAM	300	975	1.380
YOUTUBE	975	1.100	1.180
LINKEDIN	550	700	1.060

Recursos i organització

Aquests dos eixos permeten assegurar el funcionament de l'ICIP com a institució, tant pel que fa als recursos econòmics com a la seva organització, estructura laboral interna i relació amb altres organismes.

1 Recursos

El pressupost definitiu de l'ICIP per al 2023 (segons dades del tancament provisionals) ha estat de 1.557.562 euros, repartits d'acord amb els capítols següents: Capítol I (739.947 euros), Capítol II (602.681 euros), Capítol IV (195.934 euros) i Capítol VI (19.000 euros).

2 Organització

L'any 2023 la Junta de Govern de l'ICIP ha renovat el contracte del director de l'ICIP per un període de cinc anys. Alhora, el 2023 s'ha incorporat una plaça de nova creació dedicada a "Aliances estratègiques". L'equip ha estat format per les següents persones:

Direcció

Kristian Herbolzheimer Jeppson
(director executiu)

Maria Fuentes Díaz
(secretària de direcció i presidència)

Àrees de treball

Pablo Aguiar Molina
(tècnic d'àrea de treball)

Sílvia Plana Subirana
(tècnica d'àrea de treball), fins al mes de juliol

Maria Eugenia Blandón
(tècnica d'àrea de treball), a partir del mes d'octubre

Sabina Puig Cartes
(tècnica d'àrea de treball)

Sandra Martínez Domingo
(tècnica d'àrea de treball)

Aliances estratègiques

Sílvia Plana Subirana
(tècnica), a partir del mes de juliol

Biblioteca

Guifré Miquel Fageda
(documentalista)

Comunicació

Eugènia Riera Casals
(tècnica de premsa i comunicació)

Chema Sarri Romo
(tècnic de premsa i comunicació)

Assessoria jurídica

Jordi Cugat Pujol
(jurista)

Gestió de subvenció

Marta López Carabí
(gestora de subvencions i igualtat)

Albert Cisa Estany
(gestor de subvencions i igualtat), entre els mesos de maig i novembre

Àrea economicofinancera

Núria Nadal Clotas
(cap de gestió econòmica), a partir del mes de maig

Marisa Padilla Godoy
(administrativa)

Chaimaa El Haddad El Haddad
(administrativa)

Cristina Pons Gomar
(tècnica de gestió econòmica)

L'equip operatiu també ha comptat amb dues persones amb contracte de pràctiques:

Elisenda Comadran Casas (tècnica d'àrea de treball), fins al mes de març

Oriol González Badia (auxiliar administratiu de gestió econòmica), fins al mes de febrer

En total el 2023 l'ICIP ha obert cinc convocatòries per cobrir llocs de treball vacants: responsable de gestió econòmica; tècnic/a d'aliances estratègiques; tècnic/a d'àrea de treball; administratiu/va i gestor/a de subvencions.

Annex

Col·leccions de llibres

Col·lecció “Clàssics de la pau i la noviolència”

Maya Angelou. *Jo sé per què canta l'ocell engabiàt*, de Maya Angelou. Barcelona: Institut Català Internacional per la Pau; Angle Editorial, 2023. Clàssics de la Pau i la Noviolència, 22.

Col·lecció “Eines de pau, seguretat i justícia”

Nora Miralles Crespo. *Polítiques locals de seguretat humana i comunitària: Bones pràctiques a la demarcació de Barcelona*. Barcelona: Institut Català Internacional per la Pau, 2023. Eines de pau, seguretat i justícia, 28.

Disponible en pdf i ePub

Col·lecció “Noviolència i lluita per la pau”

Carlos Àngel Ordás. *Fer Front. Resistència al servei militar i antimilitarisme a Catalunya (1971-1989)*. Barcelona: Institut Català Internacional per la Pau; Pagès editors, 2023. Noviolència i lluita per la pau, 13.

Col·lecció “Paz y seguridad”

Teresa Whitfield. *ETA: el desenlace. La paz esquiva en el País Vasco*. Barcelona: Institut Català Internacional per la Pau, 2023. Paz y seguridad, 18.

Informes ICIP

Informes 21/2023. *Polítiques de pau europees: estudi comparatiu. Anàlisi de l'actuació dels estats, les regions i els actors de la societat civil en la prevenció de crisis, la resolució de conflictes i la construcció de pau*, d'Albert Caramés Boada i Luca Gervasoni Vila.

Enquesta ICIP

Enquesta ICIP 2022. Convivència i cohesió social a Catalunya, març de 2023.

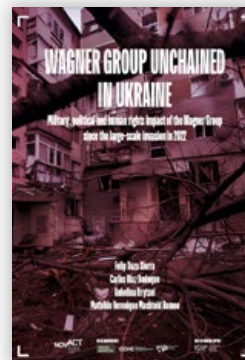
Enquesta ICIP 2023. Convivència i seguretat a Catalunya, novembre de 2023

Revista Per la Pau

Número 41 – maig 2023: *La cultura del càstig: una mirada crítica*, coordinat per Sandra Martínez

Disponible en:
Català, castellà i anglès

Wagner Group unchained in Ukraine.
Informe de Felip Daza Sierra, Carlos Díaz Bodoque, Anhelina Hrytsei i Mathilde Veronique Machteld Romeo. Publicat per NOVACT, amb la col·laboració de l'ICIP, Suds, ODHE i Shock Monitor.

Altres publicacions

El exilio y la Comisión de la Verdad de Colombia. Una experiencia de colaboración inédita. Institut Català Internacional per la Pau; Comisión para el Esclarecimiento de la Verdad, la Convivencia y la No-Repetición de Colombia, 2023.

Disponible en castellà i anglès

Una respuesta penal internacional al espolio medioambiental. ¿Ecocidio?. Relatoria del seminari de treball celebrat a l'ICIP el mes de març de 2023

Execució del pressupost

Ingressos

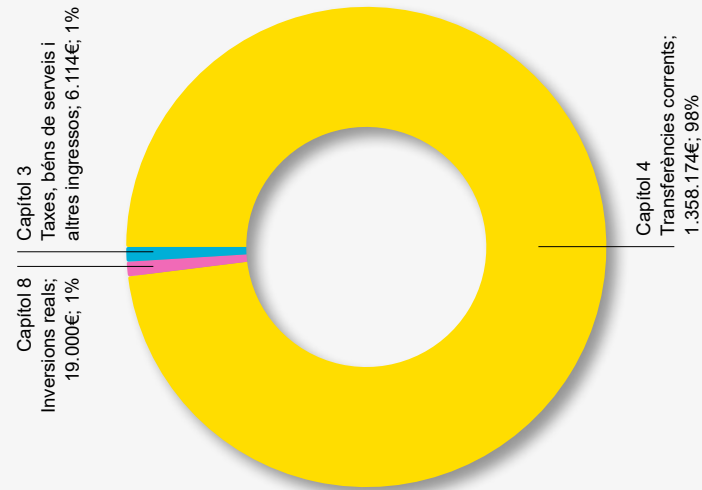
CAPÍTOL	DESCRIPCIÓ INGRES	PRESSUPOST INICIAL	MODIFICACIONS	PRESSUPOST DEFINITIU (PD)	DRETS RECONEGUTS (DR)	% EXECUCIÓ (DR/PD)	DESVIACIÓ (PD)-(DR)
Capítol 3	Taxes, béns de serveis i altres ingressos	3.000	2.883	5.883	6.114	104%	-231
Capítol 4	Transferències corrents	1.520.100	-161.926	1.358.174	1.358.174	100%	50
Capítol 5	Ingressos patrimonials	50		50			
Capítol 8	Inversions reals	19.000		19.000	19.000	100%	174.456
Capítol 8	Incorporació de romanents		174.456	174.456			
TOTAL INGRESSOS		1.542.150	15.412	1.557.562	1.383.288	89%	174.275

Despeses

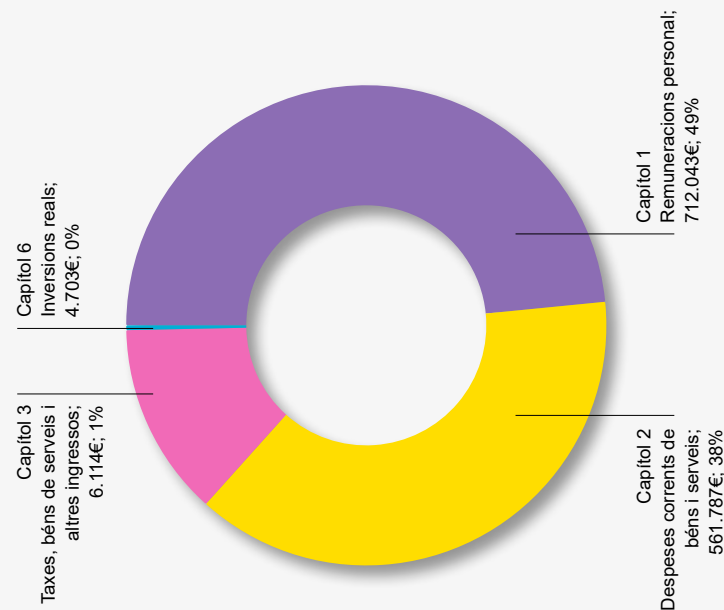
CAPÍTOL	DESCRIPCIÓ DESPESA	PRESSUPOST INICIAL	MODIFICACIONS	PRESSUPOST DEFINITIU (PD)	OBLIGACIONS RECONEGUDES (OR)	% EXECUCIÓ (OR/PD)	DESVIACIÓ (PD)-(OR)
Capítol 1	Remuneracions personal	800.523	-60.576	739.947	712.043	96%	27.904
Capítol 2	Despeses corrents de béns i serveis	588.427	14.255	602.681	561.787	93%	40.895
Capítol 4	Transferències corrents	134.200	61.734	195.934	191.572	98%	4.362
Capítol 6	Inversions reals	19.000		19.000	4.703	25%	14.297
TOTAL DESPESES		1.542.150	15.412	1.557.562	1.470.104	94%	87.458

Informació gràfica pressupost

Ingressos executats (DR)

Despeses executades (OR)

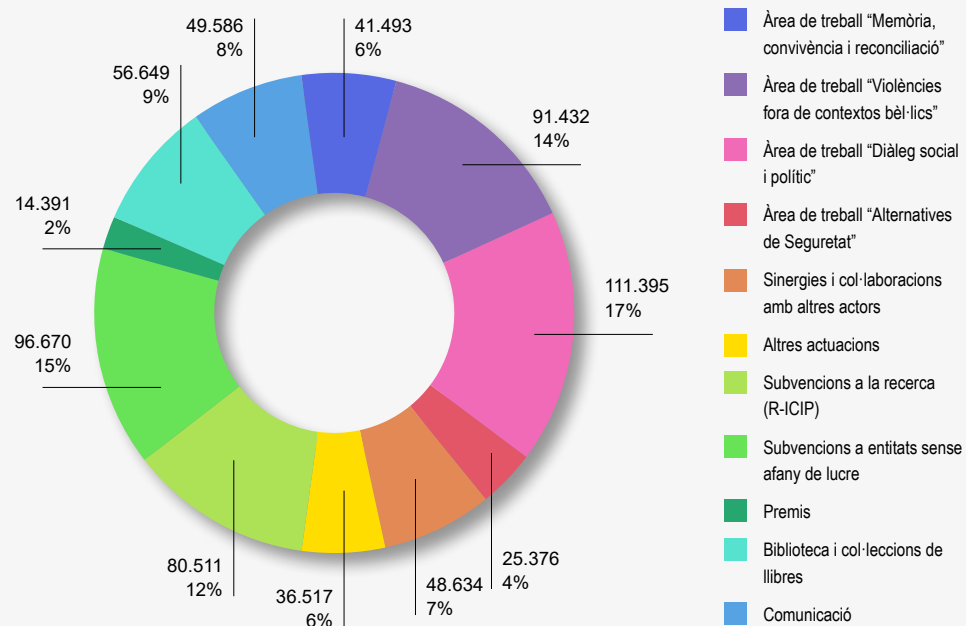

Despesa realitzada per actuacions (Capítol 2)

(exclou la despesa de personal i funcionament)

ACTUACIONS	DESPESES	% S/TOTAL
Àrea de treball "Memòria, convivència i reconciliació"	41.493	6%
Àrea de treball "Violències fora de contextos bèl·lics"	91.432	14%
Àrea de treball "Diàleg social i polític"	111.395	17%
Àrea de treball "Alternatives de Seguretat"	25.376	4%
Sinergies i col·laboracions amb altres actors	48.634	7%
Altres actuacions	36.517	6%
Subvencions a la recerca (R-ICIP)	80.511	12%
Subvencions a entitats sense afany de lucre	96.670	15%
Premis	14.391	2%
Biblioteca i col·leccions de llibres	56.649	9%
Comunicació	49.586	8%
TOTAL DESPESES	652.655	100%

Informació gràfica actuacions

Institut Català Internacional per la Pau
Instituto Catalán Internacional para la Paz
International Catalan Institute for Peace

Aragó 244-248
08007 Barcelona
T. +34 93 554 42 70

www.icip.cat

